

Ulrika Kjörling

SVT-folk och MMA-panik

Reproduktionen av kampsportsproblemet

Ulrika Kjörling

SVT-folk och MMA-panik

Reproduktionen av kampsportsproblemet

För en komplett förteckning över bokutgivningen vid
Medie- och kommunikationsvetenskap, Lunds universitet,
se slutet av boken

© Ulrika Kjörling 2014

Sättning & Grafisk design
Ilgot Liljedahl

ISBN 91-7267-362-1

Tryck

Media-Tryck, Lund University, Lund Sweden 2014

Innehållsförteckning

Förord	5
Inledning	7
Tillvägagångssätt	11
”Folkdjävlar”	13
Sex, våld och medias skuld	17
Risksamhället	21
Arenan för agenda-sättande	23
Debatten	27
Tystnaden och vändningen	31
Reproduktionen av ”kampsportsproblemet”	35
Epilog	39
Referenser	41

Förord

Det här är en rapport i serien Förtjänstfulla examensarbeten i medie- och kommunikationsvetenskap (FEA). Rapportserien kom till i syfte att uppmärksamma och premiera uppsatser av särskilt hög kvalitet. Tanken är också att på detta sätt göra dessa intressanta och väl genomförda studier tillgängliga för en större publik.

Ulrika Kjörulings studie *SVT-folk och MMA-panik* tar sig an ett angeläget ämne på ett kreativt och nyskapande sätt. I sin analys av Sveriges Televisions rapportering kring kampsporten Mixed Material Arts knyter Kjöruling an till en övergripande diskussion inom medie- och kommunikationsforskningen om medier och moralpanik. Analysen som genomgående är välskriven är också på ett bra sätt förankrad i relevanta teoretiska perspektiv, vilka bidrar till en fördjupad förståelse för empirin. Uppsatsen är i alla avseenden en inspiration för uppsatsskrivande studenter och förtjänar därför att publiceras i FEA och göras tillgänglig för en vidare läsekrets.

Inledning

Med ett förflutet inom kampsport är reflektionen att olika kampsportsformer plötsligt dyker upp som "skrämmande" samhällsfenomen och placeras i rampljuset för mediedrivna offentliga debatter. Diskussionerna präglas av oro för det fysiska våldet – skaderiskerna – vilket leder till ifrågasättanden av huruvida individer som sysslar med kampsport ska ansvara för sina egna handlingar eller om och till vilken grad de ska beskyddas av samhället genom reglering. Hos kritiker framträder moraliska ställningstaganden som betonar att vissa kampsportsformer inte är legitimerade inom svenska sportnormer. Det spekuleras över behovet att skydda medborgare mot kampsporters tänkbara våldseffekter, baserat på ängslan för att de leder till ökat samhällsvåld. Den eller de kampsporter som är föremål för debatter varierar. Diskussioner om proffsboxningens skaderisker har pågått i decennier. Under senare år har K-1¹ och Mixed Martial Arts (MMA)² blivit nya "folkdjävlar" som synas och ifrågasätts. En observation från debatterna är att de högljudda tonerna dämpas efter ett tag för att sedan tystna. Efter en tid får kampsportsämnet nytt medieutrymme. Den tidigare "skrämmande" framtoningen har då ersatts med en folkligare bild och en moralisk förskjutning av det tidigare förutspådda hotet har skett. Varianten är att "kampsportsproblemet" reproduceras. Utan synbart varsel hamnar det åter på medieagendan för att granskas och problematiseras, antingen i sin ursprungliga form som "folkdjävul" eller i förändrad skepnad som "kampsportshybrid".

Eftersom media har en framträdande roll i debatterna är "kampsportsproblemet" ett angeläget undersökningsområde i ett medie- och kommunikationsvetenskapligt perspektiv. Utsagorna relaterar till hur maktförhållanden mellan sändare och mottagare medverkar till synen på individer och grupper i samhället. På så vis har media inflytande i kollektiva definitioner av samhällsproblem och i utpekande av socialt av-

1 K-1 är ett samlingsnamn på de kampsporter som har bokstaven K i namnet, t ex karate och kickboxning. 1 står för "Number One" och representerar eliten i dessa sporter. K1 kan sammanfattas som den ultimata sporten där världseliten inom tungvikt från olika kampsporter möter varandra med regler som är anpassade så att tävlande från olika stilar kan tävla under samma förutsättningar. (Rumble of the Kings, http://www.rumbleofthekings.com/index.php?option=com_content&view=article&id=70&Itemid=74 [2011-07-28])

2 Modern MMA består av boxning (inklusive kick- och thaiboxning), brottning (inkluderat fristil, grekisk romersk stil samt judo) och "grappling" (grepp och lås, inkluderat brazilian jiu-jitsu och sambo). Det svenska regelverket är utformat för sparring och tävling, inriktat mot få tekniska begränsningar parallellt med säkerställande för att minimera skaderisker. MMA knyter an till sporten "Pancration", som spårats till olympiska spel redan 648 f Kr, med matcher som ofta avgjordes i markkamp, även om boxning och stående kamp var vanligt. MMA-utövarnas fostran baseras på västerländsk och österländsk kampsportsfilosofi, där respekt, ödmjukhet och "fair play" är ledord. (Svenska Mixed Martial Arts Förbundet, <http://www.smmaf.se/mma.asp> [2011-05-17])

vikande beteende. En analys av medias betydelse i framställningen av ”kampsportsproblemet” medverkar till förståelse för hur utsagorna påverkar allmänhetens attityder till kampsport, vilka värdegrunder som återskapar oron för att de fysiska skadorna är en folkhälsofråga och hur kampsport skulle leda till ökat samhällsvåld. Grunden till denna studie har därför varit den mediedrivna debatten, år 2009 – 2010, om kampsportsformen Mixed Martial Arts (MMA). Diskussionen utvecklades från ett underliggande konsensus med ett moraliskt ifrågasättande av sporten. Sveriges Television (SVT) hade en drivande funktion i att sprida ”den allmänna uppfattningen” som var inbäddad i farhågor om hot, i form av skador och våld, vars allvar skulle fångas upp av experter, myndigheter och inflytelsefulla grupper, till exempel media själva.

Observationen sammanlänkas till sociologen Stanley Cohens (2002) utgångspunkter för processen av moralpanik. Den präglas av en hastigt uppkommen medie-debatt, baserad på en samstämmighet bland grupper med olika grundläggande intressen, till exempel media, experter och myndigheter. Medias roll är central i agenda-sättandet för de problem eller socialt avvikande beteenden som har nyhetsvärde samt i att bryta tystnaden och peka ut den skyldige – ”folkdjävulen” (Cohen 2002). Typiska kännetecken för moralpanik är oproportionerliga uppförstoringar av hot, risker, skadeeffekter och moralisk anstötlighet i olika fenomen. Dessutom har språkbruket väsentlig betydelse i överförandet av budskap från media till allmänheten (Cohen 2002). Det teoretiska ramverket för moralpanik har haft betydelse för undersökningen av flera skäl:

För det första hade MMA förekommit som kampsportsform ett antal år (sedan 1990-talet) i Sverige innan debatten uppstod i media. Sporten var redan granskad och godkänd av svenska myndigheter och antagen i Svenska Riksidrottsförbundet (SRF)³. Det innebär att MMA kontinuerligt bevakas och regleras inom samma ramverk som andra kampsporter. Trots det beskrev SVT att MMA var ”en förhållandevis ny företeelse i Sverige” (Uppdrag granskning 2009), utan att konkretisera vad sporten jämfördes med. Framställningen saknar historisk reflektion till sportens utveckling, vilket medverkar till att framställa MMA som ett plötsligt hot. En tillbakablick hade kunnat medverka till förståelse för hur nya sociala strukturer är en del av individualiseringsprocessen och att det främmande inte är synonymt med ondska som behöver övervakas för att minimera de risker som individer, valfritt eller inte, utsätts för.

För det andra påvisar MMA-debatten hur ”kampsportsproblemet” är ett återkommande diskussionsämne, där helhetssynen på kampsport, dess hybridiseringsformer, globala utveckling och expanderade mediekommersialisering, förbises av kritiker. Å ena sidan producerar media kommersiella kampsportsarrangemang, vilka å andra sidan kritiserar i somliga mediekkanaler. Det påverkar synen på MMA-utövarna, snarare än att det skapar förståelse för effekterna av maktstrukturer och vinstdrivande intressen i en globaliserad mediemarknad.

3 SRF är den samlade idrottsrörelsens medlemsorganisation som företräder idrott såväl nationellt som internationellt gentemot politiker och myndigheter. SRF banar också väg för idrotten i framtidsfrågor. (Svenska Riksidrottsförbundet, <http://www.rf.se/> [2011-05-22])

För det tredje uppträder ojämlika maktförhållanden mellan media och MMA-utövare. I expertutlåtanden om de fysiska skadeverkningarna framträder en moralisk ambition om att återupprätta vad som är ”rätt och fel” i sportsammanhang, tillsammans med oro för att ”våld föder våld”. Det medverkar till att framställa sportens utövare som avvikande istället för att ha ett dialektiskt förhållningssätt till det som är annorlunda.

Med dessa utgångspunkter har syftet med studien varit att undersöka hur MMA representerats i svensk massmedia under debatten år 2009-2010 och att utforska vilka vetenskapliga antaganden som haft företräde i texterna. Genom att kartlägga och uttolka medias roll i utsagorna från elektroniska publikationer under debatten har målet varit att analysera hur media medverkar till betraktelsesättet av MMA i Sverige samt att förstå dess funktion i relation till det teoretiska ramverket för moralpanik.

Den grundläggande frågeställningen för undersökningen har varit: Hur kan man, utifrån ett medie- och kommunikationsvetenskapligt perspektiv, genom att analysera massmedias elektroniska publikationer med de utsagor som förmedlats under den svenska MMA-debatten år 2009-2010, uttolka händelseförloppet i relation till begreppet moralpanik?

För fördjupad förståelse av relationen mellan medias funktion och moralpanik har följdfrågan varit: Hur kan man förstå att ett förhållandevis mindre samhällsfenomen fångas upp i media och leder till offentlig debatt?

Tillvägagångssätt

Analysen har varit kvalitativt inriktad med målet att förstå en känd situation med flexibla metodiska egenskaper och genom ett urvalsförfarande baserat på personligt sovrat teoretiskt underlag samt en induktivt inriktad analys (Merriam 1994, s. 32).

Den teoretiska inriktningen har baserats på Stanley Cohens (2002) analysmodell för processen av moralpanik. Motivet till det har varit att studera medias funktion i MMA-debatten och dess roll som representant för allmängiltiga normer och värderingar i utpekandet av ”socialt avvikande beteende”. Elektroniska mediepublikationer i händelseförloppet för MMA-debatten har analyserats med avseende på (a) hur problemet uppstått, inkluderat dess varningssignaler och hotbild, (b) den publika reaktionen på problemet och (c) dess effekter (Cohen 2002, s.12).

Urvalet av media har grundats på SVT:s reportage om MMA i Uppdrag granskning (2009), eftersom det varit startpunkten för observationen av MMA-debatten. Den publikationen har sedan banat väg för övrig empiri, med inriktning mot att förstå händelseförloppet i enighet med Cohens (2002) analysmodell. Urvalsprocessen har skett utifrån det massmediala planet för att förstå händelseförloppet på den nivå som berör folkopinionen – ”den stora massan”. Detta har betydelse eftersom massmedia fyller en funktion som ”den tredje stadsmakten” och därmed har en maktposition i agenda-sättande och språkbruk. Massmedia har inbegripit Sveriges Television (SVT), Sveriges Radio (SR), rikstäckande dags- och kvällspress, lokal- och fackpress samt publikationer av idrottsförbund och föreningar som interagerat med massmedia via Internet (se Referenser, Elektroniska publikationer).

Analysmodellen har också innefattat att studera ”den diskursiva formen av förutsägbarhet” (Cohen 2002, s. viii) som präglar objekten för moralpanik genom att **(i)** objekten framstår som nya, men svåra att känna igen och att de obemärkt kryper fram i den moraliska sfären, **(ii)** de är samtidigt gamla och kamouflerade versioner av traditionella ”ondskebarare” och är skadeverkande i sig själva även om de endast är varningssignaler av verklighetens mer djupliggande och rådande tillstånd, **(iii)** de är transparenta men också otydliga, vilket gör att experter måste förklara hoten som är dolda bakom ytan av det ofarliga (Cohen 2002, s. viii). Den diskursiva formen har en djupare betydelse eftersom problematiseringen av kampsport, i relation till skador och våld, är ett återkommande debattämne i Sverige. På så vis är MMA-debatten en reproduktion i utpekandet av kampsport som ett ”socialt avvikande beteende”.

För att nå kärnan i de vetenskapliga antaganden som framträtt i den kommunikativa händelsen, har det även varit angeläget att undersöka förekomsten av orättvisa maktförhållanden mellan media och MMA-utövare i SVT:s reportage Uppdrag

granskning (2009). Metoden har inbegripit makro- och mikroorienterad analys samt politiska och historiska contextualiseringar, enligt Norman Faircloughs (1995) analysmetod för kritisk diskusanalys. Faircloughs (1995) modell uppfyller också ett reflexivt förhållningssätt till Cohens (2002) analysmodell för processen för moralpanik, dels till utpekandet av socialt avvikande beteende och dels till den diskursiva formen.

”Folkdjävlarerna”

Överlag är det inte anmärkningsvärt att SVT gör ett granskande reportage om skaderiskerna i MMA. Det är heller inte anmärkningsvärt att sportens skador debatteras offentligt. Däremot är det anmärkningsvärt hur media bidrar till att framställa MMA som ett socialt avvikande beteende, eftersom det innefattar ett skuldbeläggande som representerar maktutövande. För Cohen (2002) är den kollektiva definitionen av socialt avvikande beteende en kärna i processen för moralpanik. Han menar att det ligger i sociala reaktioners natur att de är beroende av vilken information som finns tillgänglig i den publika arenan. Det inkluderar både vad som orsakar avvikelse och vilken typ av person den avvikande är. Eftersom de flesta inte har första hands information om de som avviker, har de tillit till media. Därför är det centralt att förstå medias betydelse (Cohen 2002, s. xxiii).

Grunden till Cohens (2002) uttolkning är en studie som utgår från 1960-talet i Storbritannien. Undersökningen visade hur media bidrog till att en konflikt mellan ungdomsgrupperna ”Mods och Rockers”⁴ blåstes upp till oproportionerliga dimensioner (Cohen 2002, Critcher 2003, Goode & Ben-Yehuda 1994). Cohen (2002) identifierade medias betydelse som avgörande i flera karakteristiska faser för processen av moralpanik: Genom att välja ut vilka problem, eller socialt avvikande beteenden, som har nyhetsvärde, bidrar de till agenda-sättande, vilket präglar urvalet och offentliggörandet av kandidater för moralpanik. De har också en funktion i att bryta tystnaden och peka ut den skyldige – ”folkdjävulen”. Dessutom har de en viktig roll i överförandet av budskap, där retoriken i texterna kan förstärka eller dämpa moralpaniken och därmed ärendena från ”claims makers”⁵, vari de själva kan inta rollen som ”claims maker” (Cohen 2002, ss xxiii-xxiv).

I fallet ”Mods och Rockers” visade sig medias funktion bland annat i spekulativa medierubriker som föranledde våldsamma upplopp mellan ungdomsgrupperna, vars attityder, beteenden och levnadssätt framhävdes på ett sådant sätt att de ansågs avvika mot rådande samhällsnormer. Grupperna identifierades dels i relation till fientliga och destruktiva händelser, till exempel upplopp, och dels i relation till kriminellt beteende, till exempel droger, våld och skadegörelse. På så vis skapades bilden av ”Mods och Rockers” som individer med socialt avvikande beteenden och blev en synlig påminnelse om ”hur vi inte ska vara”. Den allmänna föreställningen av dessa

4 ”Mods och Rockers” är två subkulturer, bestående av ungdomar, vars specifika livsstilar (attityd, klädstil, musiksmak, etc) hade stort mediefokus i Storbritannien och även internationellt under 60-t.

5 Modellen för ”Claims-making” och benämningen ”claims maker” saknar svensk användbar översättning.

”folkdjävlar” var oföränderligt knuten till ett antal visuella scenarios som associerades med deras framträdanden (Cohen 2002, Critcher 2003, Goode & Ben-Yehuda 1994).

I den mediedrivna MMA-debatten klagas Cohens (2002) uttolkning i hur SVT (Uppdrag granskning 2009) valde ut MMA till ett ämne för granskning, vilket i sig syftar till att ”avslöja oegentligheter” som ”den stora massan” bör få vetskap om. Skaderiskerna offentliggjordes till allmänheten med en ingress vars retorik förstärkte hotbilden och det avvikande, genom att betona hur sporten ”lockar allt fler anhängare” samtidigt som den ”skrämmar” genom sin ”brutalitet” samt i ett citat från en hjärnforskare som pekade ut sporten i vara skyldig till ”en produktion av hjärnskador för kommersiella syften” (Uppdrag granskning 2009). Eftersom MMA representerar en kamp mellan två människor, i vilken bland annat slag, sparkar och stryppgrepp används, är våldsanknytningen lättillgänglig. Oavsett om kampen är baserad på frivilligt deltagande och ett samhällsövervakat regelverk, medverkar en kontext med utvalda bilder och ord till att överdriva det hotfulla i skaderiskerna.

Erich Goode och Nachman Ben-Yehuda (1994) framhåller hur den allmänna uppfattningen om socialt avvikande beteende är djupt rotad i samhällets olika moraliska normer för vad som anses vara ”rätt och fel” eller ”gott och ont”. De förklarar hur fördömandet av ett beteende växer ur det som karakteriserar ett samhälles specifika sociala struktur utifrån en viss tidsanda. Det leder till att allmän oro kan uppstå, oavsett ett fenomenens objektiva hot. Därmed kan allmänheten inta en fientlig ställning till en viss kategori av individer, eller ett särskilt beteende, som inte utsätter dem för konkret fara, samtidigt som de kan förbli likgiltiga till andra fenomen, vilka i motsats representerar en tydlig och närvarande fara för dem (Goode & Ben-Yehuda 1994, s. 74). Våldsanknytningen i MMA antyder förekomsten av ociviliserat beteende och därmed kriminalitet, vilket gör att sporten är en grogrund för socialt avvikande beteende. Även om utövarna inte utgör en konkret fara för allmänheten är deras beteende ett hot mot den sociala strukturen, där oron för att ”våld föder våld” är starkt förankrad i allmänhetens medvetande och visualiserar ondska.

För att väcka allmänhetens reaktioner mot folkdjävulen krävs också att en ”claims maker” pekar ut de moraliska oegentligheterna. Cohen (2002) förklarar hur modellen för ”claims-making”⁶ bidrar till att särskilja mellan konstruktionen av sociala problem, baserat på rättsanspråk från offer, intressegrupper, sociala rörelser, politiker, experter och fackmän, från de specifika fall då moralpanik utvecklas baserat på att ”claims-makers” intar funktionen som moraliska entreprenörer (Cohen 2002, s. xxii). När det uppstår specifika reaktioner på ett problem som uttalas av en ”claims maker”, kan moralpaniken antingen stärka konstruktionen av problemet eller så förblir den en indignation som inte leder någon vart (Cohen 2002, s. xxiii). I MMA-debatten framhäver media expertutlåtanden från en hjärnforskare, vars ställningstagande mot sporten exponeras. Eftersom det under diskussionens gång inte fanns tillförlitlig offentlig svensk skadestatistik om MMA, stärks synliggörandet av det moraliska entreprenörskapet, oavsett journalisternas uttalade neutralitet. Det är tydligt

6 ”Claims-making” är en separat modell för att undersöka uppkomsten av sociala problem utifrån ett socialkonstruktionistiskt perspektiv.

att de fysiska skadorna i MMA enbart drabbar utövarna själva, vilka knappast hade några rättsanspråk att anföra mot sporten. Publikens reaktion på skadeverkningarna baseras snarare på det moraliska ifrågasättandet av sportens legitimitet, vilket tydliggjordes i Uppdrag gransknings (2009) avslutande fråga till SRF: "Hur mycket är okej att göra så länge man kallar det sport?" (Uppdrag granskning 2009).

Cohens (2002) grundläggande intresse för identifieringen av moralpanik är att förklara hur det kommer sig att en del obetydliga och ofarliga former av regelbrott förstoras till orimliga proportioner, medan andra mycket allvarliga och skräckinjagande händelser, till exempel politiska massmord och svält, förnekas och ignoreras. Eftersom människors tankemönster i grunden är socialt kontrollerade menar Cohen (2002) att det kan vara problematiskt med öppenhet för det relativa i alla olika och mångfacetterade sociala problem. Genom att studera avvikande beteende i relation till social kontroll kan vi förstå komplexiteten mellan sociala objekt och deras tolkningar, både inom och mellan olika samhällen. På så vis kan vi upptäcka hur moralpanik är politiska strider för att kontrollera kulturell reproduktion genom de tankemönster som överförs, bland annat via massmedia (Cohen 2002, s. xxi). Det regelbrott som MMA representerar uppenbaras i våldsanknytningen, vilken gestaltas i enskilda klipp från knockoutscener i Uppdrag gransknings (2009) reportage. För den som inte är insatt i sporten inifrån dess kultur kan det väcka anstötthet att människor frivilligt slår, sparkar och knäar varandra och att det är lagligt. På så vis omformas sporten till ett socialt problem, vars symptom visar sig i de skadeeffekter som samhället ska bota. Individens fria val stympas av de antaganden som förmedlas i SVT:s paketerade journalistiska strategier och blir istället föremål för kulturell rannsaking.

Trots att moralpanikens kärna var i slutet av 60-talet, menar Cohen (2002) att många händelseförlopp sedan dess likväl kan klassificeras som moralpanik. Exempel på typiska angreppsområden i utpekandet av "folkdjävlar" har visat sig vara "våldsamma unga män från arbetarklass", drogbruk kopplat till olika musikkulturer, satanism, sex, våld och inte minst att skuldbelägga media för att sprida fenomen som är moraliskt ifrågasatta (Cohen 2002, ss viii-xvii).

Sex, våld och medias skuld

SVT:s Uppdrag granskning (2009) inleder reportaget om MMA med ett bildklipp från en professionell MMA-match. Bilden är central i ingressen och ackompanjeras av citatet "Det är en produktion av hjärnskador för kommersiella syften" (Uppdrag granskning 2009). Eftersom bildklippet är från en kommersiell medieproduktion av Ultimate Fighting Championship (UFC)⁷ i USA, är den inte representativ för svensk MMA som präglas av ett striktare regelverk. Däremot åskådliggör den hur redaktionen för Uppdrag granskning (2009) implicit framhäver den moraliska anstötligheten i MMA, baserat på en annan medieproduktion. Därmed konkretiseras två åtskilda medieinriktningar: I SVT framhävs och ifrågasätts skaderiskerna tillsammans med hypotetiska antaganden om växande våldskultur, medan UFC gör kommersiella, globala medieproduktioner som marknadsför MMA. Detta skeende är en knutpunkt till klustret "sex, våld och medias skuld", vilket Cohen (2002) har identifierat som ett typisk angreppsområde för moralpanik. "Medias skuld" innebär att de medieproduktioner som lanserar fenomen med våldsanknytning sedan blir debatterade i andra mediekkanaler (Cohen 2002, s. xvii). I detta fall kritiserar UFC:s kommersiella intressen indirekt, eftersom utpekandet av "folkdjävulen" MMA baseras på en medieproduktion som är regisserad och producerad av UFC.

Cohen (2002) fastställer att "medias skuld" i fördjupningen handlar om hur växande företag inom nyhetsmedia kritiserar och skuldbelägger andra medieformer samtidigt som deras egen roll blir den mest påtagliga och kraftfulla, vilket bidrar till en populistisk diskurs med ett politiskt agenda-sättande (Cohen 2002, s. xvii). Goode och Ben-Yehuda förklarar hur makt och status i inflytelserika samhällsskikt skänker en särskilt olycksbådande kvalitet till de hot som genererar oro och panik genom sin kapacitet att skada vanligt, ärligt och hårt arbetande folk, vilket medför populistiska känslor (Goode & Ben-Yehuda 1994, s. 130). Samtidigt påpekar de att varken media

⁷ UFC® har fungerat som en professionell MMA-organisation i USA sedan 1993. I början var målet att finna "the Ultimate Fighting Champion" genom konceptet "de allra bäst tränade atleterna" inom olika kampsportsformer, t ex karate, jiu-jitsu, boxning, kickboxning, grappling, wrestling och sumo. När Zuffa™, LLC, tog över ägarskapet 2001, omorganiserade UFC MMA till en strikt kontrollerad kampsport. Resultatet är att UFC numera gör kommersiella produktioner för tolv kabel- och satellitkanaler, vilka finansieras via Pay-per-View i Nordamerika. UFC når ca 345 miljoner hem i 145 länder och sänds på 19 olika språk. (UFC®, <http://www.ufc.com/discover/ufc/index> [2011-07-28])

eller politiker kan fabricera ett problem om det inte redan finns en latent oro hos allmänheten. Vid rätt tillfälle ger denna oro bränsle till panik som blir en manifestation för den allmänna ängslan (Goode & Ben-Yehuda 1994, ss 127-128). Att det förekommer en allmän oro för våld i det svenska samhället är inget märkligt. När våldet uppenbaras i medieproduktioner som baseras på autentiska kamper med slag, sparkar och strypgrepp och dess brutalitet förstärks i expertutlåtanden av en hjärnforskare, omvandlas MMA till ett konkret och närvarande hot för publiken. Även om det granskande reportaget i förlängningen ifrågasätter myndigheternas legitimering av sporten, är det likväl MMA-utövarna som pekas ut till "folkdjävlar" och ansvarar för de omoraliska handlingarna. De blir nedtryckta genom att skuldbeläggas i en kamp mellan kommersiella medieproducenter och "den tredje stadsmakten" som, med assistans av en hjärnforskande moralisk entreprenör, bevakar oegentligheter i det svenska samhällsskikt som lagstadgar och fattar beslut.

Utifrån ett historiskt perspektiv förklarar Cohen (2002) hur tecknade serier, biograffilm, rockmusik, videovåld, dataspelsvåld och populärkultur i allmänhet underbygger moralpanik⁸ genom sina påstådda skadeeffekter. Dessa så kallade "mediepaniker" präglas av en förutsägbar form med nya varianter av gamla hot, där konservativa anklagar nya medieformer för att glamorisera våld och kriminalitet samt urholka moraliska befogenheter, medan liberala kritiserar och tillbakavisar den överdrivna risken för kriminalitet och menar att "mediepaniker" piskas upp för att rättfärdiga en auktoritär och orättvis politik för kontroll av kriminalitet. Den historiska tillbakablicken visar hur debatter kring den senaste medietrenden inom populärkultur degraderar skadeverkningarna hos äldre media, som därmed genomgår ett moraliskt godkännande i skuggan av nyare och till synes mer skadeverkande medieformer (Cohen 2002, s. xvii). Den moraliska förskjutningen visar sig på samma sätt inom kampsport, där MMA varken är den första eller enda kampsportsformen som flammats upp i svensk mediedebatt. Utöver återkommande diskussioner om det tidigare proffsboxningsförbudet och spekulationerna kring kampsporternas inverkan på ungdomar, i samband med medievalsdebatter⁹,

8 Begreppet moralpanik är enligt Cohen (2002) utvecklat från "Understanding Media", av Marshall McLuhan (pub. 1964), då McLuhan, utifrån en förebådad mediekonvergens och dess effekter, använde termen moralpanik (Cohen 2002, s. xxxv).

9 1980-12-02 sände Studio S ett debattprogram om "videovåldet" som blev ett återkommande tema i SVT och press. Sändningen var förlagd till sen kväll (kl 22.00) eftersom det innehöll inslag med våldsamma scener från videofilmer och föräldrar uppmuntrades att inte låta barn se programmet. Resultatet av debatten om videovåldet var bland annat en lagstiftning med 15-årsgräns för vissa filmer. (SVT Öppet arkiv, <http://svtplay.se/v/1520449/studio?s?om?videovald> [2011-05-18])
1980-12-02 sände Studio S ett debattprogram om "videovåldet" som blev ett återkommande tema i SVT och press. Sändningen var förlagd till sen kväll (kl 22.00) eftersom det innehöll inslag med våldsamma scener från videofilmer och föräldrar uppmuntrades att inte låta barn se programmet. Resultatet av debatten om videovåldet var bland annat en lagstiftning med 15-årsgräns för vissa filmer. (SVT Öppet arkiv, <http://svtplay.se/v/1520449/studio?s?om?videovald> [2011-05-18])
2009-03-17, sände SVT Debatt ett program om våldsamma spel kopplat till en tragisk händelse, då en 17-årig pojke sköt ihjäl elever och lärare på en skola i Tyskland och då det visat sig att pojken spelade Counter-Strike. (SVT Opinion, <http://svtopinion.wordpress.com/2009/03/17/kvallens-debatt/> [2011-05-18], http://svt.se/svt/jsp/Crosslink.jsp?d=35188&a=1483577&clid=puff_1483625&lpos=rubrik [2011-05-18])

är arrangemanget K-1 ett annat exempel som blossade upp i mediedebatt år 2004¹⁰.

Reproduktionen av "kampsportsproblem" visar hur avsaknaden av ett historiskt perspektiv till den kommersiella utvecklingen av MMA är betydelsefull för medias framställning av brutaliteten i MMA. Max Liljefors (Österberg & Lindstedt red. 2006) har studerat hur MMA, utöver att vara autentiska kamper baserat på resultat med vinst eller förlust, har vuxit fram som spektakulära och kommersiella publikarrangemang i en globaliserad mediemarknad, där produktionssyften och vinstintressen präglar medieutbudet. Eftersom publikevenemangen är den ekonomiska basen för professionella tävlingar, bidrar en omsorgsfull regi till dramatik, spänning och tittarsiffror (Österberg & Lindstedt red. 2006, s. 123). Mediedramaturgi, professionella kommentatorer, musik, show, närbilder och repriserna av knockouter i slowmotion, förstärker framställningen av råheten i MMA. Oavsett det frivilliga deltagandet och ett regelverk som är anpassat för att minimera skaderiskerna, framstår scenerna från UFC som dokumentära och äkta, där den autentiska kampen återspeglar reella slagsmål. Ulf Dahlqvist (1998) befäster hur det visuella våldet i medieproduktioner fungerar som grogrund för moralisk anstötthet. Utan att binda samman sin avhandling om medieviolensdebatten i Sverige med moralpanik, klargör han hur likställande av det "fiktiva våldet" med det "reella våldet" är problematiskt, eftersom mottagarperspektivet präglas av "inscenerat reellt våld" som då blir en knutpunkt till den kollektiva definitionen av problemet (Dahlqvist 1998, s. 160).

Cohen (2002) menar att media deltar i ett djärvt spel. De vet att publiken exponeras för mångfaldiga meningar och reagerar olika på "samma" budskap. Denna vetenskap används som stöd för den egna upprördheten över att de skulle kunna gynna en ondskefull effekt. Men de glömmer detta när de startar en ny rond av att beskylla "de andra" (Cohen 2002, s. xvii). Förutom att redaktionen för Uppdrag granskning (2009) interagerar med en hjärnforskare som förser dem med råmaterial till "storyns" nyhetsvärde (Crichton 2003, ss 132-134), växer fientligheten i sporten när det uppdragas för allmänheten att "inscenerat reellt våld" (Dahlqvist 1998, s. 160) sprids genom kommersialiseringen av MMA.

2010-12-18 publicerades en debattartikel på Dagens Nyheter (DN), där forskare från Karolinska Institutet redogör för hur "Datspelsvåld minskar ungas förmåga till empati". (Dagens Nyheter Debatt, <http://www.dn.se/debatt/datspelsvald-minskar-ungasformaga-till-empati> [2011-05-18])

10 2004-02-04 (kl 22.00) sändes en debatt om proffsboxning och K-1 i SVT Debatt: "Den oerhört brutala kampsporten K-1 är tillåten i Sverige, och i mars arrangeras landets första gala – men proffsboxning är fortfarande förbjudet. Orättvist, ryter proffsboxningens vänner, som frågar sig varför de bästa boxarna måste åka utomlands för att tjäna pengar på sin idrott. Det borde inte kallas idrott när syftet är att slå sin motståndare medvetlös, svarar motståndarna. Debatt med bland andra f.d. proffsboxaren Maria Johansson – Ingos dotter – och kulturutskottets ordförande Lennart Kollmats (fp)" (SVT Debatt, <http://www.svt.se/debatt/>; BulletinÖ Forum, <http://www.kampsport.se/forum/showthread.php?384-DEBATT-OMPROFFSBOXNING-K-1-P%C5-TV1-TISDAG> [2011-07-30])

Risksamhället

Hotet om skaderiskerna i MMA är inget som media har fabricerat. Det är inte hälsosamt att utsätta kropp och huvud för slag och sparkar eller att drabbas av syrebrist vid strypning. Det har också konsekvenser för hälsan att träna hårt under lång tid och att ständigt utmana smärigränsen till det yttersta. På så vis skiljer sig inte riskerna i MMA från någon annan sport på elit- eller proffsnivå, oavsett om slag, sparkar och strypningar i hockey, fotboll, handboll, rugby et cetera är "olyckor", orsakade av medspelare och utrustning, eller om maratonlöparens sista kilometer leder till kramp, utmattning och syrebrist. Det som särskiljer MMA är utövarnas individuella val att inom sportens ramverk utöva kamper genom slag, knän, sparkar, brottning och grepp tekniker. Att de fysiska riskerna kan leda till hjärnskador är utövarna medvetna om. Men deras riskbedömningar och individuella val strider mot de moraliska fordringar som har företrädare i Uppdrag granskning (2009). Det gör att skaderiskerna övergår till ett moraliskt hot som manar till allmänhetens reaktioner och riskbedömningar. Dessa riskbedömningar är intimt sammankopplade till moralpanikens inbäddade frågeställningar om vem som bär ansvar för att orsaka faran ("the folk devil") och vem som orsakas av skadan (offret) (Cohen 2002, s. xxiv). Det leder Cohen (2002) vidare mot att länka samman den kollektiva definitionen av socialt avvikande beteende med riskanalys (Cohen 2002, ss xxv-xxvi), baserat på social- och psykologisk påverkan vid olika typer av katastrofer som är orsakade av till exempel väderfenomen, bombattentat eller terrorhot (Cohen 1980, s. 11). I det avseendet relaterar konstruktionen av risker dels till fastställda fakta om faror eller obehagliga upplevelser och dels till de sätt som de bedöms och klassificeras samt vilka reaktioner de väcker hos omvärlden (Cohen 2002, s. xxv). Cohen (2002) menar att nya renodlade metoder för riskbedömning, till exempel psykologiska profileringar och säkerhetsbedömningar i sig själva blir objekt för kulturell rannsaking, vilket bidrar till att den moraliska integriteten hos "claims makers" också blir föremål att ifrågasätta (Cohen 2002, s. xxiii). Ingressen i Uppdrag granskning (2009) relaterar varken till fastställda fakta om varför MMA "sägs vara världens hårdaste kampsport" (Uppdrag granskning 2009) eller på vilka grunder sporten är "en produktion av hjärnskador för kommersiella syften" (Uppdrag granskning 2009). Uttalandena är bedömningar baserade på redaktionella ordval i syfte att nå publikens intresse. Skaderiskerna förstoras genom enstaka bildklipp från extrema fall av knockout i UFC. I motsats till att förklaras som undantag förstärks sportens brutalitet och det moraliska ifrågasättandet förankras. Företeelsen är också liktydig med en särskild typ av konflikter som Ulrich Beck (1998) förutspått i sina teser om "Risksamhället" (Beck 1998). Tidsandan präglas av ett samhälle som strävar efter att övervaka och minimera de risker som indi-

vider, valfritt eller inte, utsätts för. Beck (1998) påpekar hur övergången från industrisamhället till informationssamhället, tillsammans med upplösningen av klassamhället och individualiseringen, bidrar till att nya typer av konflikter uppstår. Dessa är ofta inriktade på specifika frågor med talesmän utvalda utifrån att vara mest lämpade för varje enskilt problem för sig. Den sociala struktur som då uppstår påverkas mycket av medias roll i framkallandet av de risker som blir centrum för allmänhetens uppmärksamhet (Beck 1998, ss 144-145, s. 162). Känslan av ofattbarhet och hjälplöshet inför medvetenheten om alla växande risker befrämjar radikala och fanatiska reaktioner och politiska strömningar som formar sociala stereotyper. De grupper som drabbas av dessa blir "åskledare" för de synliga hot som är oåtkomliga för direkta handlingar. Det är alltså inte farorna i sig, utan de som uppmärksammar dem som framkallar en allmän oro. Beck (1998) menar att riskmedvetenheten på så vis medverkar till ett förskjutet tänkande och handlande och att förskjutna sociala konflikter är enkla att åstadkomma och särskilt efterfrågade. I och med att hoten ökar och att det råder en politisk överksamhet har risksamhället en inneboende tendens att bli ett syndabocksamhälle (Beck 1998, s. 105) och att människors sociala bakgrund likväl är avgörande för deras utvecklingsmöjligheter (Beck 1998, ss 144-145). Även Chas Critcher (2003) har i sitt sökande efter gemensamma nämnare för olika teorier om moralpanik, observerat hur upplösningen av klassamhället tillsammans med individualiseringen har banat väg för ett samhällsklimat där debatter om moraliska frågor har stort utrymme (Critcher 2003, s. 122). Att individer, med fokus på västvärlden, bejakar livsstilar utifrån personliga behov snarare än att följa moraliska föreskrifter, skapar osäkerhet hos den konservativa och ter sig som ett hot mot den sociala ordningen. Intressegrupper har stort inflytande i den politiska sfären och påverkar vilka ämnen som kräver politisk handling. Parallellt är politikerna mer beroende av exponeringen i media, vilket också påverkar deras känslighet för att förstå den allmänna opinionen. I sökandet efter en slags moralisk trygghet är allmänheten då mottaglig för att identifiera allmänna fienden (Cricher 2003, s. 165). Cohen (2002) har iakttagit hur flyktiga och lågmälda moralpaniker under årens lopp har ersatts av en slags permanent moralisk panik, baserat på en konstant social oro, vilket grundar sig på att politiska kriser i olika samhällen har förskjutits mot känsligare mål. På så vis uppstår ett klimat med fientlighet mot marginella grupper och kulturella avvikelser, trots att den mest flytande moralpaniken i grund och botten bryter mark för politiker och media. I den bemärkelse är medias funktion inte att agera kampanjledare för överförare av moralpanik. De bidrar istället till att reproducera och underhålla dominerande ideologier (Cohen 2002, s. xxix).

Moralpanikens förbindelse till riskanalys (Cohen 2002) tillsammans med diagnosen av "Risksamhället" (Beck 1998) motiverar hur samtidens ångslan och oro för det främmande, blossar upp utifrån ett tillstånd med oavbruten riskbevakning. En grupp individer som bryter mot normer och värderingar från en föreställd bild av trygghet och säkerhet (det goda), representerar ett moraliskt hot (det onda) mot ett civiliserat samhälle. Tillsammans med de fysiska riskerna i MMA framkallas då en plötslig reaktion mot ett till synes nytt riskfenomen, vilket ger bärighet för moralpanik som enligt Critcher (2003) ständigt söker klarhet i gränsen mellan det goda och det onda (Critcher 2003, s. 133).

Arenan för agenda-sättande

Den 11 november 2009 sände SVT ett reportage om MMA (Uppdrag granskning 2009) i syfte att granska skaderiskerna i sporten. Undersökande journalistik har i sig en funktion som "tredje stadsmakt", genom bevakning av oegentligheter i politiska beslut som visar sig dölja ideologiskt maktmissbruk eller innebär orättvisa konsekvenser för samhällsmedborgare, och är på så vis viktig för upprätthållandet av ett demokratiskt samhälle. De mediestrategier som vägleder en granskande reporter i Uppdrag gransknings redaktion, är publicerade i Grävandets ABC (Uppdrag granskning 2009). Däri betonas att ett granskningsreportage syftar till att "berätta en story och inte en avhandling". Med andra ord föredras ett narrativ som bidrar till dramatik och underhållning. Redaktionens strategi överensstämmer med Faircloughs (1995) analys av samtidens mediediskurs för agenda-sättande som präglas av en anspänning mellan information (fakta) och underhållning i språket (Fairclough 1995, ss 4-5). Sambandet mellan Faircloughs (1995) analys och Grävandets ABC (Uppdrag granskning 2009) visar sig i Uppdrag granskning (2009) ingress.

Bilden av två män som snarare ser ut att slåss än att utöva en övervakad och regelstyrd kamp, ihop med en lexikal stil där ordvalen "lockar", "skrämmar", "världens hårdaste" och "brutalitet" dramatiserar sporten. Anspänningen mellan information och underhållning visar sig i citatet av en hjärnforskare. Publiken informeras om att MMA är "en produktion av hjärnskador", med andra ord något skadligt, samtidigt som ordvalen "hjärnskador för kommersiella syften" är ett ställningstagande som väcker fientlighet mot sporten.

Problematiseringen av MMA stärks med filmsekvenser från "cagefighting" (kamp i bur) i UFC. En sekvens visar hur en man knockas av ett knä mot huvudet¹¹, för att sedan ta emot fler slag från sin motståndare då han tappat balansen och befinner sig i sittande ställning¹². I bakgrunden jublar publiken. Filmsekvensen visas som repris i slowmotion. Scenerna är brutala och våldsamma. MMA ser farligt och skadligt ut.

Frånsett att filmsekvenserna exponerar extrema knockouter från UFC, representerar de visuellt våld i vinstdrivande medieproduktioner som indirekt betvivlas av SVT. Tillsammans med känsloladdade synpunkter från hjärnforskaren, medverkar

11 Källa: Aftonbladet, <http://www.aftonbladet.se/webbtv/nyheter/inrikes/article12111826.ab> [2011-07-29]

12 Källa: Aftonbladet, <http://www.aftonbladet.se/webbtv/nyheter/inrikes/article12111826.ab> [2011-07-29]

berättelsen till att förstärka sportens anstötthet. Följande kommentarer från hjärnforskaren befäster hotbilden:

“Jag blir alldeles galen när jag ser det, det är ju så dumt. Det finns inget annat sätt att se det på, det här är en produktion av hjärnskador för kommersiella syften.” (Uppdrag granskning 2009)

[...] “När nästa våld kommer och träffar klockrent, då är hela skallen lös. Då far hjärnan omkring som en boll i skallen.” (Uppdrag granskning 2009)

“Han har ju varit utsatt för total syrebrist och det är ett allvarligt tillstånd för hjärnan” [...] (Uppdrag granskning 2009)

Dramatiseringen av MMA visar sig vidare i reportagets avsaknad av fakta:

“Det är tillåtet att strypa och koppla grepp som gör att motståndaren ger upp av syrebrist eller av smärta.” (Uppdrag granskning 2009)

“Och det är tillåtet att fortsätta slå och sparka på den som ligger.” (Uppdrag granskning 2009)

[...] “sporten har tämligen obemärkt blivit accepterad till skillnad från proffsboxningen som diskuterats i decennier.” (Uppdrag granskning 2009)

Den exkluderade informationen om regelverket för kamp i markposition och hur den statliga utredningen Kampidrott i fokus (SOU 2003:24) har lett till nya myndighetsdirektiv för arrangemang av kampsportsmatcher, förstärker utpekandet av MMA. På så vis är ett narrativ som präglas av dramatik och underhållning närvarande och har företrädare i reportaget, medan en faktabaserad och återrapporterande text är undanskymd.

Ett indirekt särskiljande av MMA åskådliggörs i reportagets avslutande fråga som riktas till SRF:

”Hur mycket är okej att göra så länge man kallar det sport?” (Uppdrag granskning 2009).

Det ideologiska tvivlet understryker synen på att MMA avviker från svenska sportnormer och påkallar en politisk reaktion av SRF.

Reportaget om MMA i Uppdrag granskning (2009) följdes upp av regionala nyheter i SVT. Följande rubriker åskådliggör hur agenda-sättandet av hotbilden förstärktes:

”Uppdrag Granskning avslöjar kampsport: MMA får statsbidrag” (Västerbottennytt 2009)

”Kritik mot farlig kampsport – men sporten växer” (Mittnytt 2009)

”Kommunalt stöd till kontroversiell sport” (Västnytt 2009)

”Blodig kampsport kan få kommunalt bidrag” (Jönköpingsnytt 2009)

”Våldsam sport på schemat” (Västnytt 2009)

Ordvalen ”farlig” ”kontroversiell” (Västnytt 2009), ”blodig” (Jönköpingsnytt 2009) och ”våldsam” (Västnytt 2009) sänder larmsignaler om hot och fara. Betoningen på att SVT-folket ”avslöjar kampsport” (Västerbottennytt 2009) stärker maktpositionen hos producenten som tycks åskådliggöra något som varit dolt för allmänheten. Fairclough (1995) beskriver hur indirekta bevis från enskilda aktörers utsagor som åskådliggörs för ”den stora massan” vid publiceringstillfället omformar texten till en slags monolog, vilket förstärker maktrelationen mellan textproducent och publik i den diskursiva praktiken (Fairclough 1995, s. 40). På så vis förstärks SVT:s makt genom förankringen av budskapet i de regionala SVT-kanalerna.

Upptakten till agenda-sättandet skedde några dagar innan Uppdrag granskning (2009). Då grundlade SVT Sportnytt (2009) oron för MMA i ett reportage, där bland annat SRF:s ordförande Karin Mattsson deltog och förklarade hur det kom sig att MMA antagits i SRF. Händelsen synliggör framför allt hur MMA-representanter upplevde att svensk MMA beskrevs på ett orättvist sätt i SVT. I ett öppet brev uttryckte dåvarande ordförande för Svenska MMA-förbundet (SMMAF)¹³ sin tack-samhet för SRF:s information och meddelade att det förekommit felaktigheter i andra delar av reportaget:

[...] ”Först och främst vill jag tacka dig för att du på ett sakligt sätt framhöll den rigorösa säkerhet som omgärdar svensk MMA samt att du uppmärksammade kampsporternas sociala insats i samhället. Det är många med svaga röster som ser dig som sin talesman som stått upp för dem. Jag vill också berätta för dig att vi vid upprepade tillfällen under söndagen och gårdagen har försökt få bemöta de felaktigheter (se längst ner) om MMA som uttrycktes i Sportspegeln i söndags och som var upptakten till gårdagens inslag i sportnytt.” [...] (SMMAF 2009, ”Öppet brev till RF:s ordförande Karin Mattsson”)

Ett exempel från e-postdialogen med Sportnytt:s redaktör visar hur ett av påståendena om MMA ansetts vara missvisande:

August Wallén: [...] ”20:02 ”MMA är med i RF och visas nästan dagligen på svensk TV”. De bilder som visas i rutan när detta sägs är ej svensk MMA och är därmed inte representativt för den idrott som är ansluten till RF. Detsamma gäller den MMA som visas dagligen på svensk TV. Det är inte svensk MMA. (SMMAF 2009, ”Öppet brev till RF:s ordförande Karin Mattsson”)

13 Svenska Mixed Martial Arts förbundet (SMMAF) bildades 2007-03-27 i syfte att administrera och främja svensk MMA. Den första renodlade MMA-föreningen grundades hösten 1995. På amatörnivå har MMA-tävlingar arrangerats sedan 1997 och på professionell nivå sedan 2003. SMMAF bedriver en välordnad och säker tävlingsverksamhet med statligt tillstånd under tillsyn av länsstyrelsen i Örebro. MMA är den åttonde största kampsporten av drygt 25 etablerade kampsporter i Sverige. Boxning, brottning, judo, karate, ju-jutsu, wushu och WTF taekwondo är större. 2009-03-21 valdes SMMAF enhälligt in som underförbund till Svenska Budo & Kampsportsförbundet (SB&K). Det innebar en anslutning till SRF och att idrotten integrerades i den svenska idrottsrörelsen (Svenska Mixed Martial Arts Förbundet, <http://www.smmaf.se/association.asp> [2011-05-19])

Sportnytt:s redaktör: "Svar: Vi säger inte att detta är SVENSK MMA, vi säger att det är MMA som visas på svensk TV." (SMMAF 2009, "Öppet brev till RF:s ordförande Karin Mattsson")

August Wallén: "Kommentar – Genom att säga "MMA är med i RF och visas nästan dagligen på svensk TV framställer man det som att det som visas på svensk TV också är det som är med i RF, så är inte är fallet." [...] (SMMAF 2009, "Öppet brev till RF:s ordförande Karin Mattsson")

Resultatet av ordväxlingen var att SMMAF:s ordförande fick möjlighet kommentera vad som gäller för svensk MMA redan dagen efter i Sportnytt (Sportnytt 2009, "MMA-ordförande August Wallén slår tillbaka"). Händelsen inordnas i den komplexitet som Fairclough (1995) iakttagit för massmediala kommunikativa händelser. En publikation baseras på en mängd företeelser genom intervjuer, research och filminspelningar som vid publiceringen sammanlänkar den publika domänen med den privata (till konsumenten). Den kommunikativa stilen är då anpassad till att överbygga gapet mellan de publika och privata villkoren (Fairclough 1995, s. 37). Komplexiteten visar sig i hur Sportnytt:s redaktion i efterhand behövt "tillrättalägga felaktigheter" eftersom den kommunikativa stilen varit inordnad i ett mönster som framhäver sporten som kontroversiell istället för att fokusera på grundläggande fakta.

En summering av agenda-sättandet visar hur en mediestrategi som prioriterar dramatik och underhållning, snarare än fakta, i berättandet, grundlägger problematiseringen av MMA. Genom den lexikala stilen ifrågasattes sporten och framhölls som socialt avvikande. De narrativa strategierna med frånvarande fakta om svensk MMA och urvalet av särskilda aktörer (hjärnforskaren) förstärkte retoriken i skapandet av hotbilden. På så vis inrättas SVT till "claims-maker", med en funktion som förstärker ärendena från andra "claims-makers" eller moraliska entreprenörer (hjärnforskaren) (Cohen 2002, ss xxiii-xxiv). Det som är typiskt för medias agenda-sättande av kandidater till moralpanik är att SVT, förutom att välja ut vilken typ av socialt avvikande beteende som har störst nyhetsvärde, också intar rollen i att bryta tystnaden (Cohen 2002, ss xxiii-xxiv). Enligt Cohen betyder det inte att SVT:s reaktion skulle vara baserad på något som inte har betydelse för samhället (skador och sportnormer) eller bara en känsla av att vara duperad av SRF:s godkännande av MMA. Men istället för att representera en allmän ängslan från samhället är det SVT som genererar oron och därmed det moraliska huvudbry som fastlägger en politiskt korrekt agenda (Cohen 2002, s. viii). Critcher (2003) förklarar medias makt att påverka politisk handling genom att dess dagordning är den mest inflytelsefulla i förhållande till det publika intresset för ett ämne (Critcher 2003, s. 137). Det klargör hur SVT:s agenda-sättande leder till att MMA blir ett ideologiskt problem i allmänhetens intresse. Oavsett om SVT-folket ifrågasätter SRF:s agerande eller den fria marknaden för medieproduktioner, leder sammanhanget till en samstämmighet av hotbilden, i vilken MMA-utövarna utpekas till "folkdjävlar", vars skadeeffekter väcker moralisk anstötighet.

Debatten

Uppdrag granskning (2009) genererade omedelbara publikreaktioner i en chatt efter programmet (Uppdrag granskning 2009, "Chatt efter programmet"). Reaktionen kan delas in i två teman. Det ena dominerades av en kritisk inställning till MMA och till hur MMA framställdes i reportaget. Det andra bestod av en mindre mängd positiva reaktioner till såväl ämnet som innehållet i reportaget. Journalisterna förklarade tydligt att deras utgångspunkt var ett neutralt förhållningssätt, i syfte att undersöka skaderiskerna inom sporten. Ur de publika reaktionerna framgår att det journalistiska oberoendet uppfattats olikartat eftersom publiken memorerat skiftande sekvenser från programmet, vilket bidragit till åtskilda slutsatser. De kritiska reaktionerna dominerade och ger fäste åt debatten.

Cohen (2002) påpekar hur massmedia har en central roll i hur processen för moralpanik fortlöper genom de direkta publikreaktionerna. Publikens återkoppling baseras på den bild som massmedia återger av en situation utifrån sin egen tolkning. De kodade meddelandena som massmedia förmedlar uttolkas därefter av publiken, vilket gör att personliga teorier av såväl katastrofhändelser som avvikande beteenden skapas. Återkopplingen med massmedia sker sedan genom till exempel brev och dialog (Cohen 2002, s. 18).

De publika reaktionerna i chatten efter Uppdrag granskning (2009) är positivt för de offentliga samtalet. Men i fördjupningen kan kommentarerna vara direkta "ryggmärgsreaktioner" med åsikter som enbart baserats på specifika delar av "storyn", vilket gör att kommentarerna saknar en helhetssyn på MMA.

Redaktionen för Uppdrag granskning (2009) uppmanade publiken att följa diskussionen i ett efterföljande debattprogram (Debatt 2009, "Världens tuffaste kampsport – MMA"). De direkta publikreaktionerna tillsammans med det planerade debattprogrammet och SVT:s påannonserade repris av reportaget sammanbinds till Cohens (2002) förklaring av medias inverkan i utpekandet av kandidater för moralpanik: Förutom att först välja ut avvikande beteenden och sociala problem med stort nyhetsvärde, fortlöper förankringen av problematiseringen genom olika filter (Cohen 2002, s. xxiii), till exempel debattprogram och repris. Det efterföljande debattprogrammet var planerat, dels i programtablån och dels i urvalet av företrädare för olika ståndpunkter. På så vis hade media företrädare att, utifrån ett bakomliggande syfte och en förutbestämd form, regissera sändningen. Public services ekonomiska intressen¹⁴ skiljer sig från kommersiella mediekanaler som baseras på reklamintäk-

14 Hushåll och företag som har tv-mottagare ska enligt lag betala radio- och tv-avgift. På så sätt är alla med och bidrar till radio och tv som är fri från kommersiell och politisk påverkan i SVT,

ter. Men att generera tittarsiffror utifrån komplexa parametrar i tid och rum, enligt Faircloughs (1995) iakttagelser skiljer sig dock inte. SVT:s syfte, dramaturgi och utvalda klockslag för sammanlänkningen mellan den publika och privata sfären är synonyma med den allmänna mediediskursen för att skapa publikintresse (Fairclough 1995, s. 37).

SMMAF: reaktion belyser hur regin av debattprogrammet uppfattats som orättvis. Förbundet försökte få representanter att delta för att tydliggöra fakta om MMA och dess inträde i SRF (Fighter Magazine 2009, "Kampsportsdelegationen representerad i Debatt men inte SMMAF"). Trots att deltagare från SMMAF och Svenska Budo och Kampsportsförbundet (SB&K)¹⁵ medverkade i debattprogrammet uppstod missnöje med att "inte få komma till tals". Det resulterade i att dåvarande sekreterare i SMMAF publicerade en debattartikel på SVT:s webbsida (Gunnarsson, J. 2009, "Samlad attack från SVT på Mixed Martial Arts"). I den klargjordes de fakta om sporten som ansetts vara missvisande i SVT. SMMAF:s reaktion konkretiserar hur texten i SVT uppfattats som en monolog (Fairclough 1995, s. 40) och att man upplevde ojämlika maktförhållanden mellan SVT och SMMAF.

Ryktet om MMA spred sig vidare till Sveriges Radio (SR) som dagen efter Uppdrag granskning (2009) uppmanade till debatt genom frågeställningen:

"Borde kampsporten MMA förbjudas?" (Hallå P3 2009).

I påannonsens slutord vidarebefordrades den moraliska anstötligheten:

[...] "I SVT:s program varnade hjärnforskare för hjärnskador och andra varnar för att MMA skapar ett våldsammare samhälle. Ändå lockar sporten allt fler utövare i Sverige." (Hallå P3 2009).

Varningen om att "MMA skapar ett våldsammare samhälle" och "ändå lockar" stärker framställningen av MMA-utövarna som avvikande och påvisar de moraliska utgångspunkterna för debatten.

Debatten fick även fäste i pressen, vilket visade sig dels genom ställningstaganden mot sporten på grund av skaderiskerna och den moraliska anstötligheten och dels i MMA-företrädarnas tillrättaläggande av fakta och information om sporten.

I Aftonbladet publicerades debattartikeln "Tvinga inte ned MMA i källaren" (Aftonbladet 2009), där en MMA-representant försökte klargöra SRF:s betydelse för en kontinuerlig granskning och reglering av sporten.

I Dagens Nyheter (DN) undertecknades debattartikeln "RF måste ta ställning mot våldet" (DN 2009) av sju hjärnforskare från Karolinska Institutet. De menade att SRF måste ta ställning mot MMA, på grund av skadorna men också på grund av

Sveriges Radio och UR. Radio- och tv-avgiften sätts in på Rundradiokontot hos Riksgälden varifrån pengarna fördelas till SVT, Sveriges Radio och UR. Riksdagen beslutar om fördelningen till de olika programbolagen." (Radiotjänst, <http://radiotjanst.se/sv/> [2011-07-28])

15 Svenska Budo & Kampsportsförbundet (SB&K) bildades 1960 och är ett specialförbund inom SRF. Förbundet organiserar en lång rad österländska och andra kampkonster inom svensk idrottsrörelse inom bl.a. aikido, brasiliansk jiu-jitsu och MMA, såväl nationellt som internationellt (Svenska Budo och Kampsportsförbundet, <http://www.budokampsport.se/> [2011-07-29]).

“det andra våldet“, “att slå på den som ligger“. Även om skaderiskerna framställdes som det största hotet påvisas det moraliska entreprenörskapet hos hjärnforskarna. Deras ställningstagande har också betydelse för SVT:s maktposition, eftersom det var en av dem som deltog med expertutlåtanden mot sporten i Uppdrag granskning (2009). Det ojämlika maktförhållandet visar sig i svaret från en tävlings- och matchläkare vid MMA-galor (DN 2009, ”En fråga om fri vilja”). Läkaren menade att även om sporten kan innebära skador för utövarna så är tävlingarna en fråga om “fri vilja“. De åtskilda ställningstagandena mellan forskare och läkare stärker hur meningsskapandet i Uppdrag granskning (2009) hade företrädare av en ståndpunkt mot sporten.

DN rapporterade vidare att en centerpartistisk riksdagsledamot ville göra en utvärdering av kampsportslagen från år 2006, med anledning av MMA:s “snabba“ utveckling i Sverige och i syfte att åtgärda ”de betänkligheter kring sporten som framkommit via Uppdrag gransknings reportage” (DN 2009, ”Sellén vill ha översyn av lagen”). Det synliggör hur problematiseringen fått fäste i den politiska sfären.

Följande rubriker i lokaltidningarna Ystads Allehanda och Borås tidning (BT) vittnar om fortsatt argumentation mot MMA:

“Jag vill inte se MMA i sydöstra Skåne” (Ystad Allehanda uppdat. 2010)

”När blev det accepterat att slå någon som ligger?” (BT 2009).

En MMA-domare bemötte kritiken i Ystads Allehanda (Fighter Magazine 2009, ”Replik till Ystads Allehanda”). Han menade att det var beklagligt att åsikter från en journalist som inte är insatt i MMA:s regelverk präglar mediedrevet i motståndet och förklarade hur medlemskapet i SRF utgör en kontinuerlig granskning och reglering av MMA, i syfte att säkerställa dess verksamhet avseende träning och tävling.

Sundsvalls Tidning (ST) publicerade en krönika med starka åsikter mot SVT:s maktposition, där en MMA-företrädare menade att SVT ”smutskastat” sporten i syfte att skapa en ”bra story” (ST 2009, “Skräckpropaganda om MMA”), vilket vittnar om hur informationen i SVT uppfattats som missvisande.

För att sammanfatta debatten innebär de direkta publikreaktionerna i chatten efter Uppdrag granskning (2009) att den mediedrivna MMA-debatten var förankrad hos allmänheten och att kritiken innefattade ett ideologiskt tvivel mot SRF:s funktion som beslutsförfattare. I diskussionen framkom hur den expertis (hjärnforskaren) som uttalat sitt motstånd mot sporten i Uppdrag granskning (2009) fortsatte bedriva moraliskt entreprenörskap med hjälp av kolleger från forskarkåren. Cohen (2002) förklarar att oavsett hur luddiga beläggen för skadeverkningarna av ett moraliskt dilemma är, förekommer det vanligtvis att grupperingar med egna agendor fortsätter upprepa budskapen i olika kanaler, vilket underhåller moralpaniken (Cohen 2002, s. xvii). Representer för MMA opponerade mot avsaknaden av fakta i medias framställning av sporten och klargjorde SRF:s inflytande i kontrollen och upprätthållandet av svenska sportnormer. Förespråkarnas upplevelse av att inte få komma till tals är en omständighet som stärker förekomsten av orättvisa maktförhållanden mellan SVT-folket och MMA-utövarna. Fakta om regelverket och övervakningen som ut-

formats för att minimera riskerna är inte tillräckligt kraftfullt mot de moraliska fordringarna i mediedrevet. I den bemärkelsen nedgraderas MMA-utövarnas konkreta erfarenhet av sporten gentemot den "subpolitiska" (Beck 1998) arenan av dramatik, tillspetsade bildklipp och känsloladdade kritik mot "produktionen av hjärnskador". Medias individuella definition av det sociala problemet får bärkraft i varseblivningen av det moraliska ifrågasättandet. SRF uppmanas till ett personligt och ett offentligt (motsatt) ställningstagande (Beck 1988, s. 325) medan "folkdjävlar" tvingar fram utrymme för motargument.

Tystnaden och vändningen

En framträdande aspekt i problematiseringen av MMA är att granskningen och debatten uppstod från ingenstans, trots att sporten utvecklats, diskuterats och förekommit ett antal år¹⁶ innan den ifrågasattes i media. Den aspekten åtföljs av att debatten avtog lika plötsligt utan synbart varsel och specifik knutpunkt i händelseförloppet.

Exempel från artiklar i DN och Helsingborgs Dagblad (HD) markerar hur MMA framställdes på ett mer nyanserat år 2010: I januari publicerade DN artikeln "Slag, sparkar och brottning – omdiskuterade kampsporten MMA växer snabbt" (DN, Gustavsson, S. 2010), där MMA:s tillväxt i Sverige beskrevs. Ett par veckor senare publicerade HD artikeln "Fler skador i pingis än MMA" (HD 2010), med anledning av en nystartad träningsverksamhet för MMA i Landskrona. Plötsligt hade hotet tonats ned i media. Ordet "omdiskuterad" istället för "kontroversiell" och "blodig" användes samt att skaderiskerna jämfördes med "pingis", vilket för all del en tuff och krävande sport men som knappast förekommer i omkretsen för moraliska ifrågasättanden.

Dessa iakttagelser sammanlänkas till Cohens (2002) studier av flyktigheten i processen för moralpanik. Den karaktäriserar "paniken" som "plötsligt" bryter ut och lika "plötsligt" försvinner utan någon förvarning (Cohen 2002, s. xxii). Det "paniska" framträder genom att MMA först problematiseras till orimliga proportioner, för att sedan återvända till medieagendan som ett ämne omskrivet i mer balanserad form. Det flyktiga visar sig i att debatten avtog lika hastigt som den uppstod och att intresset för det föreställda problemet självdog, kanske för att medieagendan fylldes med viktigare ämnen, möjligen för att det visade sig att det avvikande var mer intressant än farligt eller för att oron kring ämnet var tömd på yttranden (Cohen 2002, s. xxx). Det kan också bero på att allmänheten upplevde att "det gjordes något åt problemet" (Cohen 2002, s. 168). Den nedtonade MMA-paniken uppvisar en allmän enighet om att hotet, trots allt, varit uppförstorat. I det hänseendet menar Cohen (2002) att moralpanik är synonymt med en uppblossande debatt kring ett förhållandevis mindre samhällsproblem som tenderar att överdrivas dels utifrån sig

16 MMA är sedan 90-talet en väletablerad idrott i Sverige. Den första renodlade MMA-föreningen grundades hösten 1995. På amatörnivå har MMA-tävlingar arrangerats sedan 1997 och på professionell nivå sedan 2003. (Svenska Mixed Martial Arts Förbundet, <http://www.smmaf.se/association.asp> [2011-05-19])

själv, i jämförelse med mer tillförlitliga, gällande och omfattande källor och dels i förhållande till mer allvarliga samhällsproblem (Cohen 2002, s. vii). Men han påpekar också hur det oproportionerliga i överdriften är komplicerat att belägga eftersom objektiviteten i det som mäts i sig själv är baserad på antaganden (Cohen 2002, s. xxvii). I MMA-debatten visar sig överdriften i att antalet MMA utövare i Sverige var ca 3000 personer vid tidpunkten för reportaget i Uppdrag granskning (2009). Däri var ca 10% ¹⁷ tävlingsaktiva, varav endast "ett fåtal promille"¹⁸ (3-5 personer) tävlade på proffsnivå. Siffrorna visar att risken för att bli MMA-proffs är låg. Skadehotet som framhävdes via bilder från proffsmatcher i UFC är heller inte likvärdigt med svensk MMA, vars regelverk skiljer sig från USA. Eftersom skadorna inte påvisades med en konkretiserad jämförbarhet är det framställda hotet oproportionerligt i förhållande till sig självt. Överdriften visar sig också i ett av hjärnforskarens argument mot riskerna i MMA som grundades på hotet om demens på grund av våld mot huvudet. Enligt Svenskt Demenscentrum (2008) insjuknar drygt 20 000 personer per år i någon form av demenssjukdom. Den största risken för sjukdomen är stigande ålder (från 65 år och uppåt). För att därjämte konstatera att antalet MMA-utövare i november 2009 var 3000 personer (Uppdrag granskning 2009) och i januari 2010 ca 4000 personer (DN Gustavsson, S. 2010) samt att antalet proffsutövare endast är "ett fåtal promille", är kopplingen mellan kampsport på proffsnivå och demens överdriven. På så vis var hotet uppförstorat i förhållande till det problem som hjärnforskaren relaterade till.

Att förutsäga riskerna med MMA genom det värsta tänkbara scenariot, hjärnskador, utan vetskap om huruvida sporten kommer att utvecklas; hur många som kommer att utöva sporten på proffsnivå inom ett särskilt tidsperspektiv och utan mätbarhet mot faktiska och existerande hjärnskador bland MMA-utövare, gör att det är risken i sig som dramatiserar och att det centrala i medvetenheten om hotet inte är i samtiden, utan i framtiden (Beck 1998, s. 48). Skadeeffekterna kan inte bekräftas innan det finns forskningsresultat från MMA-utövande på proffsnivå i Sverige. Istället blir den moraliska anstötligheten ett projicerat framtida hot (Beck 1998, s. 48) mot välfärden på grund av de skador som vissa MMA-proffs åsamkar varandra.

Även om den mediedrivna MMA-debatten självdog gav den effekt. Rektorn för ett planerat MMA-gymnasium valde att "lägga planerna på hyllan" (Västnytt 2009, "MMA-utbildning stoppas") med anledning av Västnytt "avslöjande" (Västnytt 2009, "Våldsam kampsport på schemat") och en centerpartistisk riksdagsledamot föreslog en översyn av kampsportslagen (DN 2009, "Sellén vill ha översyn av lagen"). Däri menar Cohen (2002) att "klassisk" moralpanik innefattar både kortsiktiga och omedelbara direkta reaktioner samt långsiktiga generella återspeglings utifrån rådande maktförhållanden i samhället (Cohen 2002, s. vii). De kortsiktiga och direkta reaktionerna visade sig främst i reaktionerna under debatten. Maktförhållandena visade sig i hur media påverkade politisk handling genom rektorns beslut att stoppa ett

17 SVT Debatt, http://svt.se/2.35188/1.1768759/samlad_attack_fran_svt_pa_mixed_martial_arts?lid=puff_1766648&lpos=rubrik [2011-05-12]

18 SVT Debatt, http://svt.se/2.35188/1.1768759/samlad_attack_fran_svt_pa_mixed_martial_arts?lid=puff_1766648&lpos=rubrik [2011-05-12]

planerat MMA-gymnasium. Men det var en omedelbar reaktion på medias uttalanden och en kortsiktig generell återspeglings av rådande maktförhållanden, i motsats till en långsiktig, enligt Cohens (2002) resonemang. Resultatet av riksdagsledamotens förslag om en översyn av lagen visade sig i att MMA år 2011 fick SM-status (SMMAF 2011, "Amatör-MMA har fått SM status"). Att sporten vuxit i popularitet genom att antalet utövare ökat, tillsammans med medias avskalade hotbild av MMA och att sporten år 2011 var mer omskriven i media än den varit tidigare, påvisar hur de långsiktiga återspeglarna är en vändpunkt från det uttalade hotet och att en moralisk förskjutning av problemet har skett.

I en resumé av tystnaden och vändningen åskådliggörs en aspekt av flyktigheten som Beck (1998) kallar för "definitionsstriderna" om olika riskers omfattning, utsträckning och aktualitet (Beck 1998, s. 66). Konflikterna grundar sig på motsättningar mellan de som definierar riskerna och de som konsumerar dem (Beck 1998, s. 66). I ena änden söker MMA-kritikerna efter spår av hur sporten förgiftar den svenska sportmoralen. I andra änden utvecklas en svensk MMA-kultur som exponerar fördelarna med sporten och förespråkar dess tillväxt. Beck (1998) frågar sig om inte exploateringen av risker egentligen bara ger uttryck för en förskjuten politisk dramaturgi som i grunden åsyftar något helt annat (Beck 1998, s. 66). Eftersom det under debattens gång inte fanns tillförlitlig svensk statistik om hjärnskadorna förblir riskdefinitionen svävande. När den moraliska anstötligheten visar sig dölja åsikter mot sporten snarare än straffberättigade våldshandlingar finns det inte tillräckligt med substans i mediedramaturgin mot hotet. Det paniska framkallandet av "folkdjävlar" och den oproportionerliga uppförstoringen av skaderiskerna tystnar obemärkt och verkar till synes inte leda till mer än en kortsiktig och offentlig diskussion präglad av tillspetsade medierubriker. I effekterna återspeglas kortsiktiga och omedelbara direkta reaktioner utifrån rådande maktförhållanden i samhället (Cohen 2002, s. vii): Ett planerat MMA-gymnasium "lades på hyllan" (Västnytt 2009, "MMA-utbildning stoppas") och en riksdagsledamot ville ha "en översyn av lagen" (DN 2009, "Sellén vill ha översyn av lagen"). I den bemärkelsen menar Beck (1998) att den sociala och politiska betydelsen av kunskap ökar i risksamhället (Beck 1998, s. 65). Att ha makt över det som formar kunskapen (vetenskap och forskning) och det som sprider den (massmedia) stiger därmed i värde (Beck 1998, s. 65). Effekterna avspeglar medias kraft att påverka beslutsfattare i samhället. De vittnar också om hur risksamhället är ett vetenskaps-, media- och informationsamhälle (Beck 1998, s. 65) där en kamp om moraliska värderingar är lättillgänglig i informationsflödet.

Reproduktionen av ”kampsportsproblemet”

MMA-paniken har gemensamma nämnare med tidigare mediedrivna diskussioner om proffsboxning och K-1: Debatten om MMA blossade upp i samband med arrangemanget Superior Challenge¹⁹ i Stockholm hösten 2009. Debatten om K-1 uppstod inför turneringen Rumble of the Kings²⁰, där en deltävling hölls i Stockholm år 2003. I diskussionerna om MMA jämfördes skaderiskerna med boxning och dess enskilda såväl som samhälleliga konsekvenser. I K-1-dispyten ifrågasattes professionella K-1-arrangemang med slag, sparkar och knän mot huvud och kropp, då professionell boxning, som endast inkluderar slag, varit förbjudet under många år. I båda debatterna förmedlades moraliska meningsskiljaktigheter om gränserna för vad som ska betraktas som sport.

Likheterna gör att reproduktionen av ”kampsportsproblemet” präglas av en diskursiv form av förutsägbarhet (Cohen 2002, s. viii). En påfallande aspekt är att MMA och K-1 till synes passerat obemärkt förbi svenska myndighetsdirektiv. De framställs som nya trots att de utvecklats globalt och nationellt under många år. I grunden är de hybrider av andra kampsporter, till exempel boxning, karate, kick- och thaiboxning, brottning, judo och brazilian jiu-jitsu. Många av de tekniker som ingår i MMA och K-1 är redan accepterade i VM- och OS-sammanhang (till exempel judo, boxning,

19 Superior Challenge är ett politiskt obundet arrangemang med målet att öka MMA-sportens och utövarnas popularitet och som strävar efter att vara positiva representanter för MMA och kampsport internationellt. Galan arrangerades första gången i april 2008 på Fryshuset i Stockholm. Organisationen anser det vara viktigt att uppmärksamma sporten i media för att på så sätt bearbeta felaktiga fördomar. Superior Challenge har som mål att arrangera tävlingar som lyfter fram svenska talanger inom MMA samt vill bistå med en grogrund för dessa att bygga upp sina karriärer på. Organisationen vill fungera som en språngbräda ut mot större internationella arenor och anser sig bestå av ett team med unga kreativa och professionella eldsjälar. (Superior Challenge, http://www.superiorchallenge.com/index.php?p=old_events&u=resultat&m=old&event=8 [2011-07-29])

20 År 2002 fick Vallentuna Boxing Camp (VBC) rättigheter att producera K-1 arrangemang för Fighting and Entertainment Group (FEG) i Skandinavien, baserat på att VBC haft med fighters i K-1 sedan 1999. Därmed var Skandinavien utvald av FEG att organisera deltävlingar. Det banade väg för organisationen K-1 Scandinavia. Arrangemangen har successivt utvecklats till allt större och professionellare shower i Stockholm och har vuxit i publikomfång från 2500 åskådare (år 2003) till numera 10-11 000 (år 2005-2006). I takt med att media uppmärksammade arrangemanget genererades också frågor kring varför proffsboxning varit förbjudet i Sverige då muay thai och K-1 är tillåtet (Rumble of the kings, http://www.rumbleofthekings.com/index.php?option=com_content&view=article&id=139%3Arumble-of-the-kings-2003-k-1-world-gp-north-european&catid=43&Itemid=68 [2011-07-29]).

brottning, thaiboxning, karate och kickboxning). När dessa tekniker buntas ihop i förnyade regelverk, ter sig både MMA och K-1 vara brutalare och farligare än andra kampsporter. På så vis verkar de svåra att känna igen. Enligt analysen av MMA-debatten nämns inte K-1, vilket bidrar till att det moraliska ifrågasättandet står för ett skenbart nytt och skadeverkande hot. I enighet med Cohens (2002) iakttagelse framstår "kampsportsproblemen" som nya men samtidigt svåra att känna igen och kryper obemärkt fram i det moraliska fältet (Cohen 2002, s. viii).

Under professionella MMA-matcher (liksom boxning och K1) har publiken full insyn i det som sker på arenan. Följderna av varje skada synas av domare, matchläkare, coacher, sekretariat och publik. Trots att bilderna som visas i SVT:s granskning (2009) återger en man som efter att ha knockats till synes ligger livlös i "buren", förklarar en hjärnforskare att knockout kan leda till hjärnskador. Bilderna är otäcka. De visar undantagsfall av värsta tänkbara scenario i sporten. Tillsammans med bakgrundsmusik från filmen *Gladiator*²¹ och olycksbådande uttalanden från hjärnforskaren ökar dramatiseringen av MMA. Oavsett den publika insynen tillkallas expertis för att fastställa hotet som tycks vara dolt bakom den sportliga ytan. Därför förekommer både transparens och otydlighet i hotet. Experter måste förklara det som är dolt bakom ytan av det "ofarliga" (Cohen 2002, s. viii), där det "ofarliga" symboliseras av växande publikintresse för kampsporterna. Någon med expertkunskaper måste förklara att underhållningen är skadeverkande.

Boxning, K-1 och MMA är tacksamma fenomen att attackera för media. De är skadeverkande i sig eftersom knockouter är en del av regelverket i professionella sammanhang. Rädslan för ökat samhällsvåld bäddas in i anstötligheten av de hjärnskador som vissa utövare åsamkar varandra. Exponerandet av de negativa konsekvenserna generaliserar sporterna som ondskebara. Moraliska entreprenörer blir själva stereotyper i sin ambition att upprätthålla traditionsbundna normer och värderingar. I grunden för de en kamp mot ondska i syfte att verka för bilden av ett demokratiskt och civiliserat samhälle. Kampsportsutövarnas handlingar blir varningssignaler om föreställda irrationella handlingar som hotar denna utveckling. Det gör att kampsport är gamla och kamouflerade versioner av traditionella ondskebara. De är skadeverkande i sig själva även om de i själva verket är varningssignaler av verklighetens mer djupliggande och rådande tillstånd (Cohen 2002, s. viii).

Formen av förutsägbarhet som präglar moralpanik förklaras ur ett annat perspektiv i en avspiegling av samtidens allmänna tillstånd av Beck (1998) som beskriver vårt behov att ständigt övervaka potentiella risker. Förmodade "riskökare" innebär en framtid som det gäller att förhindra genom att skapa en "projicerad" orsak till såväl politiska som personliga handlingar. Riskernas oförutsägbarhet gör att betydelsen av hotpotentialen ökar (Beck 1998, ss 47-49). I denna oberäknelighet rättfärdigas risker genom att de, till att börja med, varken är sedda eller önskade. Eftersom de varit "osynliga" har de heller inte kunnat förhindras. Istället uppstår riskerna som oönskade "problembarn" genom "latenta bieffekter" som erkänner och legitimerar att hotbilden är verklig vid den tidpunkt som hotsituationerna "föds vetenskapligt".

21 *The Gladiator* 2000 (1999); Ridley Scott, David Franzoni, John Logan, William Nicholson, USA; Universal Pictures, DreamWorks SKG, Scott Free Productions.

Först då, på en och samma gång, erkänns, fördelas och rättfärdigas önskade konsekvenser (Beck 1998, s. 49). En av effekterna – eller bieffekterna – från MMA-debatten var att en riksdagsledamot ville ha en översyn av av kampsportslagen (DN 2009, "Sellén vill ha översyn av lagen"). Det skulle i så fall vara en granskning av det regelverk som underlättat bedömningen av huruvida SMMAF skulle bli medlem i SRF via SB&K. År 2001 startade nämligen den statliga utredningen Kampidrott i fokus (SOU 2003:24), bland annat i syfte att göra en revidering av lagen (1969:612) om förbud mot professionell boxning. I betänkandet analyserades frågor som hänger ihop med professionell boxning och andra kampsporter. Resultatet från de tidigare K-1 diskussionerna förankrades i utredningen. Då var inte MMA representerad som enskild organisation. Men under debatten, år 2009, innefattades MMA redan i de myndighetsdirektiv som utvecklats till nuvarande regelverk (Prop. 2005/06:147 "Lag om tillståndsplikt för vissa kampsportsmatcher" och Ds 2005:46 "Lag om förbud mot vissa kampsportsmatcher") som även ersätter lagen (1968:612) om förbud mot professionell boxning. Becks (1998) resonemang återger bilden av hur både K-1 och MMA till synes obemärkt glidit förbi samma normer och värderingar som stoppat proffsboxningen i Sverige. Riskerna i sporterna uppmärksammas först när deras "snabba" framväxt granskas i media. De ter sig då vara "mycket värre" än boxning och blir moraliska hot som samhället varit ovetande om. Skaderiskerna blir den "projicerade" orsaken till de vetenskapliga uttalanden som erkänner hotbilden av det socialt avvikande beteendet som utövarna praktiserar.

Reproduktionen av "kampsportsproblemet" företräds av ett mediefält som sätter agendan för problematiken. Med dramatik, tillspetsning och frånvarande fakta, ersätts gamla "kampsportsproblem" av nyare, till synes, våldsammare och farligare. Den lingvistiska och diskursiva naturen i medias makt har dels bidragit till att underhålla dominerande ideologier för sportnormer och dels medverkat till moralisk förskjutning, eftersom MMA framställdes mer nyanserat i media år 2010, samtidigt som de moraliska hoten i K1 och boxning inte längre omnämns. Ifrågasättandet av sportnormer och hotet om skaderisker är konstanta egenskaper emellan olika ut-sagor (Foucault 2002, s. 49) i den diskursiva formen för "kampsportsproblemet". Reproductionen visar hur nya eller gamla "kampsportsdjävlar" är centrala mål i processen för moralpanik (Ben & Yehuda 1994, s. 74) samt hur belysandet av nya varianter utav gamla hot bidrar till att identifiera maktrelationer i samhället, vilket är knutet till politisk kontroll och kulturell reproduktion av hur vi styrs att ta visa saker för allvarligt, medan vi inte tar andra tillräckligt allvarligt (Cohen 2002, s. xxxv). Att mindre samhällsproblem fångas upp och förstoras till orimliga proportioner visar sig ha stor känslighet för det moraliska hotet som MMA representerar. Anstötligheten som MMA väcker, symboliserar en allmän rädsla för våld. Det finns en latent oro för att människor som utövar MMA, eller finner underhållningsvärde i sporten, blir avtrubbade mot verkligt våld och därmed mer våldsamma. Det moraliska problemet (hotet) blir fokus för världsliga och stora problem (krig och konflikter) som egentligen behöver lösas (se Beck 1998, "Syndabocksamhället", s. 104). Bilderna av verkligt våld i krig och konflikter som illustreras i media har så komplexa förklaringar att de näst intill blir överkliga. För stunden ter det sig då mer verkligt att MMA är ett hot

mot ett civiliserat samhälle. I den bemärkelsen inbäddas MMA i en "riskmyt" som å ena sidan är fullständigt transparent, eftersom sporten utövas med full insyn för åskådare. Å andra sidan är "riskmyten" otydlig, eftersom det saknas ett helhetsperspektiv med vetenskapliga belägg av riskerna i MMA.

Epilog

Resultaten av analysen av MMA-debatten kan indelas i tre parallella spår. I det första spåret uppenbaras hur SVT bedömde att Uppdrag gransknings reportage (2009) hade ett högt nyhetsvärde. Chatten, debattprogrammet, repriserna, regionala nyhets-sändningar och det grundläggande ifrågasättandet i Sportnytt (och Sportspegeln), visar hur betydelsefullt koncernen ansåg det vara att informera allmänheten om skaderiskerna i MMA. I nyhetsspiralen framställdes MMA som en kontroversiell sport med hjälp av dramaturgi som framhävde skadeverkningarna i sporten, vilket medverkade till att neutraliserande fakta exkluderades. I den bemärkelsen framkommer hur granskningen av skaderiskerna i grunden var inbäddad i ett moraliskt ifrågasättande av sporten, vilket bland annat visade sig i betvivlandet av myndigheternas (SRF:s) godkännande av MMA. Följden av SVT:s berättarteknik är att MMA-utövarna pekades ut som avvikande, eftersom effekterna – skadorna – av deras handlingar dominerade informationen och eftersom intentionen bakom MMA-proffsens handlingar åsidosattes. Det gör att SVT-folkets ambition om att nå ut med – för stunden – ett värdefullt budskap, inbegriper en dualistisk människosyn, där MMA-utövare framstår som irrationella våldsförespråkare medan den vetenskapliga representationen för hjärnforskning förefaller vara rationell. I polariseringen avslöjar SVT myndigheternas flathet och okunskap om vad som – egentligen – försiggår inom sporten. Att referenspunkten för sändare och mottagare inte är densamma har betydelse för maktrelationen i debatten: De kritiska publikreaktionerna mot MMA efter granskningsreportaget, debattinslaget i SR (P3) samt debattartiklarna i dags- och kvällspress, påvisar SVT:s inflytande i att förankra en kollektiv definition av problemet. De till synes irrationella MMA-förespråkarna tillrättalägger medias missvisande information om sporten samtidigt som de framhåller myndigheternas betydelse i att reglera och bevaka sporten, för att minimera skaderisker och för att uppfylla svenska sportnormer. De ojämlika maktförhållanden grundar sig på de samhällsnormer som Public service företrätt för sina egna syften som producent och sändare.

Det andra spåret tydliggör hur Public Services uttalade neutralitet och oberoende inbegriper en maktposition i den dramaturgiska effekt som uppnås genom att generalisera sportens brutalitet med hjälp av enstaka klipp från en annan, kommersiell, medieproduktion (av UFC). Det visar sig då vara lönsamt att sko sig på människors latent oro för ökat samhällsvåld, vilket manifesteras i kritikernas motstånd mot det underhållningsvärde som MMA-publiken finner i att ta del av sporten. Oron för att människor som tar del av "underhållningsvåld" blir avtrubbade mot verkligt våld och därmed mer våldsbenäga är vare sig ny eller unik för MMA-fenomenet.

Ängsligheten för det till synes närliggande våldet blir ett angeläget moraliskt problem för samhället att ta itu med, till skillnad från de näst intill obegripliga kriser som pågår i omvärlden. På så vis genomsyras MMA-paniken av en ambition i att reglera människors handlingar i syfte att skydda dem från skadligt och riskfyllt våld. Sökandet efter moralisk trygghet leder till att de fysiska riskerna i MMA förstoras upp till paradoxala proportioner. När det sedan visar sig att allt fler människor istället söker sig till det skadeverkande fenomenet, i motsats till att ta avstånd från det, leder sammanhanget i själva verket till en moralisk förskjutning. Med tiden har sporten fortsatt att öka i popularitet och efterhand har hotbilden skalats av i media. Långsiktigt har MMA-debatten alltså varit verkningslös för MMA-kritikerna och gynnsam för MMA-förespråkarna. Det för stunden laddade nyhetsvärdet i SVT:s granskning har omvandlas och fragmenteras till olika representationer, via olika medier och medium och utifrån olika sändare- och mottagare perspektiv, och på så vis transformerats till en nyhet i mängden av "all annan" medieproduktion.

Det tredje och avslutande spåret från analysen inbegriper hur kritikernas perspektiv till det "ondskefulla" bekräftas i den stil som många kampsportare företräder. Tatueringar, rakade huvuden och muskulösa kroppar har förtur i mediebilden. Oavsett om stilen utvecklats av praktiska tränings- och tävlingsskäl och bortsett från att tatueringar förekommer i många samhällsgrupper som ett resultat av individualisering, globalisering och konsumtion, förknippas stilen med kriminalitet, stökigt uppförande och macho-kultur. "Kampsportsstereotypen" för tankarna till hur myten om den ondskefulle slagskämpan reproduceras i sagorna för våra barn. Däri tvingas Bamse (se försättsblad) gå en match mot en elak boxare, som försöker fuska sig till vinst. Våra inristade föreställningar om hur kampsport representeras av ondskebärare fyller en ideologisk tradition i att motverka våld i samhället. Men i grunden inbegriper avbilden en dualistisk syn på att kampsportare utför irrationella handlingar. Att utifrån ett mytologiskt perspektiv avtäcka föreställningarna om "kampsportsstereotypen" skulle bidra med reflektion och förståelse för de vetenskapliga antaganden som har grundlagt dessa föreställningar. Det skulle också medverka till ytterligare perspektiv på hur det kommer sig att det är så betydelsefullt att återupprätta och bekräfta denna stereotypa bild av ondska.

Referenser

- Andréasson, Rune (2009). *Bamse världens starkaste björn*. Ur *Är du feg bamse*. Kärnan 410001. Malmö: Egmont Kärnan AB.
- Beck, U. 1986 (1998): *Risksamhället: på väg mot en annan modernitet*. Göteborg: Daidalos AB.
- Cohen, S. 1972 (2002): *Folk devils and moral panics: the creation of the mods and rockers*. 3rd ed. New York: Routledge.
- Cohen, S. 1972 (1980): *Folk devils and moral panics: the creation of the mods and rockers*. 2nd ed. Oxford:
- Critcher, C. (2003): *Moral panics and the media*. Buckingham: Open University Press.
- Dahlquist, U. (1998): *Större våld än nöden kräver? Medievåldsdebatten i Sverige 1980-1985*. Umeå: Boréa.
- Fairclough, N. (1995): *Media Discourse*. London: Edward Arnold.
- Foucault, M. 1969 (2002): *Vetandets arkeologi*. Lund: Arkiv förlag; Bjursström, C G övers., Thorell, S-E red.; Bo Cavefors bokförlag 1972, 1:a uppl.
- Goode, E., Ben-Yehuda, N. (1994): *Moral panics: the social construction of deviance*. 2nd ed. Oxford: Blackwell Publishing.
- Jørgensen, M. Winter, Phillips, L. 1999 (2000): *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur.
- Merriam, Sharan B. 1988 (1994): *Fallstudien som forskningsmetod*. (Upplaga 1:21). Lund: Studentlitteratur.
- Österberg, E., Lindstedt Cronberg, M. (red.) (2006): *VÅLD Representation och verklighet*. Lund: Nordic Academic Press.

Elektroniska bilagor, empiriskt material

- Aftonbladet, Hasselvall, M. (2009). Tvinga inte ned MMA i källaren. [Elektronisk] Aftonbladet.se/Debatt, 12 november. Tillgänglig: <http://www.aftonbladet.se/debatt/debattamnen/sport/article6109755.ab> [2011-05-12]
- Borås Tidning, Söderström, J. (2009). När blev det accepterat att slå någon som ligger? [Elektronisk] BT.se/Ledare, 24 november 2009. Tillgänglig: [http://www.bt.se/ledare/johan_soderstrom/nar-blev-det-accepterat-att-sla-nagon-som-ligger\(1644707\).gm](http://www.bt.se/ledare/johan_soderstrom/nar-blev-det-accepterat-att-sla-nagon-som-ligger(1644707).gm) [2011-05-12]
- Dagens Nyheter, Brundin, L., Flodmark, O., Forssberg, H., Hillert, J., Ingvar, M., Lagercrantz, H.

- Olson, L., Svensson, M. (2009). RF måste ta ställning mot våldet. [Elektronisk] DN.se/ Debatt, 17 november. Tillgänglig: <http://www.dn.se/debatt/rf-maste-ta-stallning-mot-valdet> [2011-05-12]
- Dagens Nyheter, Littorin, J. (2009). En fråga om fri vilja. [Elektronisk] DN.se/Sport/ Kampsport, 20 november. Tillgänglig: <http://www.dn.se/sport/en-fraga-om-fri-vilja> [2011-05-12]
- Dagens Nyheter, Gustavsson, S. (2009). Sellén vill ha översyn av lagen. [Elektronisk] DN.se/Sport,/Kampsport, 20 november. Tillgänglig: <http://www.dn.se/sport/sellen-vill-haoversyn-av-lagen> [2011-05-12]
- Dagens Nyheter, Gustavsson, S. (2010). Slag, sparkar och brottning – omdiskuterade kampsporten MMA växer snabbt. [Elektronisk] DN.se/Sport/Kampsport, 25 januari. Tillgänglig: <http://www.dn.se/sport/slag-sparkar-och-brottning--omdiskuteradekampsporten-mma-vaxer-snabbt> [2011-05-12]
- Dagens Nyheter, Stensell, J. (2010). Blod, svett och underhållning. [Elektronisk] DN.se/ Livsstil/Intervjuer, 8 november. Tillgänglig: <http://www.dn.se/livsstil/intervjuer/blod-svett-och-underhallning> [2011-05-22]
- Debatt (2009). Världens tuffaste kampsport MMA. [TV] Sveriges Television, SVT 1 12 november.
- Debatt, Gunnarsson, J. (2009). Samlad attack från SVT på Mixed Martial Arts. [Elektronisk] SVT.se/Debatt, 12 november. Tillgänglig: http://svt.se/2.35188/1.1768759/samlad_attack_fran_svt_pa_mixed_martial_arts?lid=puff_1766648&lpos=rubrik [2011-05-12]
- Fighter Magazine, Gyllenland, M. (2009). Kampsportsdelegationen representerad i Debatt men inte SMMAF. [Elektronisk] Fightermag.se/Nyheter 11 november. Tillgänglig: <http://www.fightermag.se/nyheter/2009-11-11/kampsportsdelegationen-representerad-idebatt-men-inte-smmaf> [2011-06-07]
- Fighter Magazine, Gyllenland M. (2009). Replik till Ystads Allehanda. [Elektronisk] Fightermag.se/Blogg, 21 november. Tillgänglig: <http://www.fightermag.se/blogg/markogyllenland/2009-11-21/replik-till-ystads-allehanda> [2011-05-22]
- Hallå P3 (2009). Borde kampsporten MMA förbjudas?. [Radio] Sveriges Radio, P3 12 november.
- Helsingborgs Dagblad (2010). Fler skador i pingis än MMA. [Elektronisk] Lokalt/Landskrona/Kampsport 10 februari. Tillgänglig: <http://hd.se/landskrona/2010/02/10/fler-skador-i-pingis-an-mma/> [2011-05-12]
- Jönköpingsnytt (2009). Blodig kampsport kan få kommunalt bidrag. [Elektronisk] SVT.se/Regionala nyheter, 11 november. Tillgänglig: http://svt.se/2.82111/1.1767651/blodig_kampsport_kan_fa_kommunalt_bidrag?lid=puff_1767651 [2011-05-12]
- Mittnytt/Jämtlandsnytt (2009). Kritik mot farlig kampsport – men sporten växer. [Elektronisk] SVT.se/Regionala nyheter, 11 november. Tillgänglig: http://svt.se/2.55755/1.1766981/kritik_mot_farlig_kampsport?lid=senasteNytt_1672998 [2011-05-12]
- Sportnytt (2009). MMA ut ur RF. [TV] Sveriges Television 2 november.
- Sportnytt (2009). MMA-ordförande August Wallén slår tillbaka. [TV] Sveriges Television 3 november.
- Sundsvalls Tidning (2009). Skräckpropaganda om MMA. [Elektronisk] ST.nu/Opinion, 20 november. Tillgänglig: <http://st.nu/opinion/kronikor/1.1539000-skrackpropaganda-ommma> [2011-05-22]

- Svenskt Demens Centrum 2008 (Senast uppdaterad 2008-06-19). En folksjukdom som blir vanligare. [Elektronisk] Demenscentrum.se/Fakta om demens/Vad är demens, 19 juni. Tillgänglig: <http://www.demenscentrum.se/Fakta-om-demens/Vad-ar-demens/> [2011-06-07]
- Svenska MMA Förbundet, Wallén A. (2009). Öppet brev till RF:s ordförande Karin Mattsson. [Elektronisk] SMMAF.se: Nyheter/Arkiv, 3 november. Tillgänglig: <http://www.smmaf.se/news.asp?iDoit=2> [2011-05-12]
- Svenska MMA Förbundet (senast uppdaterad 2011). Amatör MMA har fått SM status. [Elektronisk] SMMAF.se: Nyheter/Arkiv, 8 april. Tillgänglig: <http://www.smmaf.se/news.asp?iDoit=2> [2011-05-22]
- Uppdrag granskning (2009). Världens tuffaste kampsport. [TV] Sveriges Television, SVT 1, 11 november.
- Uppdrag granskning (2009). Chatt efter programmet. [Elektronisk] Sveriges Television, SVT.se, 11 november. Tillgänglig: http://svt.se/2.119865/1.1767801/chatt_efter_programmet_11_11 [2011-05-11]
- Uppdrag granskning (2009). En kampsport som både lockar och skrämmar. [Elektronisk] Sveriges Television, SVT.se, 11 november. Tillgänglig: http://svt.se/2.119865/1.1763558/mma_-_en_kampsport_som_bade_lockar_och_skrammer?lid=puff_1764451&lpos=extra_0 [2011-05-09]
- Uppdrag granskning (2009). Svenska MMA-proffset: ”Vi är tränade för det här”. [Elektronisk] Sveriges Television, SVT.se, 11 november. Tillgänglig: http://svt.se/2.119865/1.1763565/svenska_mma-proffset_vi_ar_tranade_for_det_har [2011-05-09]
- Uppdrag granskning (2009). Så gjorde vi reportaget om Mixed Martial Arts. [Elektronisk] Sveriges Television, SVT.se, 11 november. Tillgänglig: http://svt.se/2.119865/1.1764811/sa_gjorde_vi_reportaget_br_om_mixed_martial_arts [2011-05-09]
- Uppdrag granskning (2009). Grävandets ABC -tio steg i en granskning. [Elektronisk] Sveriges Television, SVT.se/Uppdrag granskning/Grävandets ABC av Nils Hansson. Tillgänglig: http://svt.se/2.119865/1.1763558/mma_-_en_kampsport_som_bade_lockar_och_skrammer?lid=puff_1764451&lpos=extra_0 [2011-05-22]
- Västerbottensnytt (2009). Uppdrag Granskning avslöjar kampsport: MMA får statsbidrag. [Elektronisk] Sveriges Television, SVT.se/Regionala nyheter, 11 november. Tillgänglig: http://svt.se/2.33919/1.1767326/mma_far_statsbidrag?lid=puff_1767351&lpos=rubrik [2011-05-12]
- Västnytt (2009). Kommunalt stöd till kontroversiell sport. [Elektronisk] Sveriges Television, SVT.se/Regionala nyheter, 11 november. Tillgänglig: http://svt.se/2.34007/1.1767578/kommunalt_stod_till_kontroversiell_sport [2011-05-22]
- Västnytt (2009). Våldsam sport på schemat. [Elektronisk] Sveriges Television, SVT.se/Regionala nyheter, 12 november. Tillgänglig: http://svt.se/2.34007/1.1769053/valdsam_kampsport_pa_schemat?lid=puff_1769053 [2011-05-12]
- Västnytt (2009). MMA-utbildning stoppas. [Elektronisk] Sveriges Television, SVT.se/Regionala nyheter, 13 november. Tillgänglig: http://svt.se/2.34007/1.1770374/mma-utbildning_stoppas?lid=senasteNytt_364133&lpos=rubrik_1770374 [2011-05-12]
- Ystad Allehanda, Ohlsson, J. 2009 (senast uppdaterad 2010). Jag vill inte se MMA i sydöstra Skåne. [Elektronisk] YstadsAllehanda.se/Sport, 19 november. Tillgänglig: <http://www.ystadsallehanda.se/sport/article763354/Jag-vill-inte-se-MMA-i-sydoumlstra-Skaringne.html> [2011-05-22]

Publikationer från Medie- och kommunikationsvetenskap Lunds universitet

Beställning och aktuella priser på: www.lu.se/media-tryck/bokfoersaeljning
Böckerna levereras mot faktura.

Lund Studies in Media and Communication (ISSN 1104-4330)

- 4 Åsa Thelander, *En resa till naturen på reklamens villkor*
216 sidor ISBN 91-7267-125-4 (ak. avh. 2002)
- 5 Ulrika Sjöberg, *Screen Rites: A study of Swedish young people's use and meaningmaking of screen-based media in everyday life* 314 sidor ISBN 91-7267-128-9 (ak. avh. 2002)
- 6 Charlotte Simonsson, *Den kommunikativa utmaningen: En studie av kommunikationen mellan chef och medarbetare i en modern organisation*
272 sidor ISBN 91-7267-131-9 (ak. avh. 2002)
- 7 Mats Heide, *Intranät – en ny arena för kommunikation och lärande*
244 sidor ISBN 91-7267-130-0 (ak. avh. 2002)
- 8 Helena Sandberg, *Medier & fetma: En analys av vikt*
297 sidor ISBN 91-7267-170-X (ak. avh. 2004)
- 9 Michael Karlsson, *Nätjournalistik – En explorativ fallstudie av digitala mediers karaktärsdrag på fyra svenska nyhetssajter*
240 sidor ISBN: 91-7267-212-9 (ak. avh. 2006)
- 10 Jakob Svensson, *Kommunikation Medborgarskap och Deltagardemokrati – En studie av medborgarutskotten i Helsingborg*
302 sidor ISBN 978-91-628-7512-1 (ak. avh. 2008)
- 11 Malin Nilsson, *Att förklara människan – Diskurser i populärvetenskapliga tv-program*
252 sidor ISBN 91-7267-296-X (ak. avh. 2009)
- 12 Michael Krona, *Från orsak till verkan – Berättarstrategier i Sveriges Televisions inrikespolitiska nyhetsförmedling 1978-2005*
305 sidor ISBN 978-91-628-7876-4 (ak. avh. 2009)
- 13 Sara Hamquist, *Dagspress, sport och doping – Mediaskandaler i ett samtida Sverige* 250 sidor ISBN 978-91-628-7979-2 (ak. avh. 2009)
- 14 Inger Larsson, *Att bygga broar över kulturgränser – Om svenskars kommunikation med icke-svenskar* 231 sidor ISBN 91-7267-312-5 (ak. avh. 2010)
- 15 Marja Åkerström, *Den kosmetiska demokratin – En studie av den politiska diskursiva praktiken i Sjöbo och Ystad* 261 sidor ISBN 91-7267-324-9 (ak. avh. 2010)
- 16 Veselinka Möllerström, *Malmös omvandling från arbetarstad till kunskapsstad – En diskursanalytisk studie av Malmös förnyelse*
243 sidor ISBN 978-91-7473-171-2 (ak. avh. 2011)
- 17 Tina Askanius, *Radical Online Video – YouTube, video activism and social movement media practices* 260 sidor ISBN 978-91-7473-393-8 (ak. avh. 2012)

Media and Communication Studies Research Reports (ISSN 1404-2649)

- 1998:1 Linderholm, Inger *Miljöanpassad trafik i Vetlanda kommun: En första utvärdering av ett informationsprojekt om förbättrat trafikbeteende till förmån för miljön, på uppdrag av Vägverket* 104 sidor ISBN 91-89078-50-0
- 1999:1 Linderholm, Inger *Själv Säker 1996, 1997 och 1998: En utvärdering av tre års trafiksäkerhetskampanj riktad till unga trafikanter i Skaraborgs län* 54 sidor ISBN 91-89078-73-X
- 1999:2 Jarlbro, Gunilla *Miljöanpassad trafik i Vetlanda kommun: En andra utvärdering av ett Community Intervention-projekt på uppdrag av Vägverket* 51 sidor ISBN 91-89078-90-X
- 2000:1 Jarlbro, Gunilla *Miljöanpassad trafik i Vetlanda kommun: En tredje utvärdering av ett Community Intervention-projekt på uppdrag av Vägverket* 42 sidor ISBN 91-7267-023-1
- 2001:1 Palm, Lars *Istället för höjda bensinskatter? En analys av projektet "Miljöanpassad trafik i Vetland"* 50 sidor ISBN 91-7267-104-1
- 2001:2 Palm, Lars & Marja Åkerström *Vem utmanade vem? En utvärdering av projektet "Utmanarkommunerna"* 56 sidor ISBN 91-72667-106-8
- 2001:3 Jarlbro, Gunilla *Forskning om miljö och massmedier: En forskningsöversikt* 35 sidor ISBN 91-7267-112-2
- 2003:1 Jarlbro, Gunilla *Manliga snillen och tokiga feminister: En analys av mediernas rapportering kring tillsättningen av professuren i historia vid Lunds universitet våren 2002* 35 sidor ISBN 91-7267-145-9
- 2004:1 Jarlbro, Gunilla *Mellan tonårsskyller och prisvärda lådviner: En analys av pressens rapportering av alkohol första halvåret 1995, 1998 och 2003* 45 sidor ISBN 91-7267-172-6
- 2004:2 Olsson, Tobias *Oundgängliga resurser: Om medier, IKT och lärande bland partipolitiskt aktiva ungdomar* 122 sidor ISBN 91-7267-176-9
- 2005:1 Olsson, Tobias *Alternativa resurser: Om medier, IKT och lärande bland ungdomar i alternativa rörelser* 122 sidor ISBN 91-7267-194-7
- 2006:1 Sandberg, Helena *"Välkommen till professor Godis" – En studie om reklam, ohälsosam mat och barn* 97 sidor ISBN 91-7267-223-4
- 2006:2 Ringfjord, Britt-Marie *"Fotboll är livet ☺" – En studie om fotbollstjejer och TV-sport* 142 sidor ISBN 91-7267-224-2
- 2007:1 Olsson, Tobias & Danielsson, Martin *Webbplatser som medborgerliga resurser – En explorativ studie av den politiska webben* 122 sidor ISBN 91-7267-228-5
- 2007:2 Rudefelt, Karin *Unga medborgares bloggande som demokratiskt deltagande* 104 sidor ISBN 91-7267-232-3

Media and Communication Studies Working Papers (ISSN 1404-2630)

- 1998:1 Bengtsson/Hjorth /Sandberg/Thelander *Möten på fältet: Kvalitativ metod i teori och praktik* 150 sidor ISBN 91-89078-34-9
- 1998:2 Jonsson, Pernilla & Lars Uhlin *Digital-TV: Inte bara ettor och nollor. En mångdimensionell studie av digital-TV i allmänhetens intresse* 113 sidor ISBN 91-89078-41-1

- 1999:1 Sandberg, Helena & Åsa Thelander *När miljökrisen är här: Fallet Hallandsåsen – människors oro, deras upplevelser av myndigheters agerande och medias roll* 114 sidor ISBN 91-89078-71-3
- 1999:2 Åkerström, Marja *Internet och demokratin* 100 sidor ISBN 91-89078-86-1
- 1999:3 Sjöberg, Ulrika *I dataspelens värld: En studie om hur barn använder och upplever dataspel* 89 sidor ISBN 91-89078-98-5
- 2000:1 Heide, Mats *Metateorier och forskning om informationsteknik* 92 sidor ISBN 91-7267-005-3
- 2000:2 Jonsson, Pernilla & Lars Uhlin ... *och nu blir det digital-TV!: Vision och verklighet bland vanligt folk* 80 sidor ISBN 91-7267-016-9
- 2008:1 Jarlbro, Gunilla & Rübsamen, Michael *Dissad och missad – Funktionshinder i Sveriges Television* 50 sidor ISBN 91-7267-253-6

Förtjänstfulla examensarbeten i MKV

- 2008:1 Charlotte Anderberg & Leo Eriksson *Kära doktorn... – En analys av genusrepresentationerna i sjukhusserierna Grey's Anatomy och House* 43 sidor ISBN 91-7267-253-6
- 2008:2 Henrique Norman & Fredrik Svensson *It's a Man's Man's Man's World – En studie av kvinnans gestaltning i svenska musikmagasin* 46 sidor ISBN 91-7267-277-3
- 2009:1 Jörgen Gotthardsson & Mikael Lahti *Snurr på interaktionen: Kommunikation, makt och miljö* 51 sidor ISBN 91-7267-297-8
- 2011:1 Jenny Hermansson & Louise Sallander *I evigt minne ljst bevarad – En kvalitativ studie av minnesgrupper på Facebook* 46 sidor ISBN 91-7267-333-8
- 2014:1 Fredrik Miegel & Fredrik Schoug (red) *Uppsatshandboken* 282 sidor ISBN 978-91-981614-0-3
- 2014:2 Gustav Persson *Protestens politiska plats – En kritisk diskursanalys av pressens rapportering från två protester i det offentliga rummet* 50 sidor ISBN 91-7267-361-3
- 2014:3 Ulrika Kjörling *SVT-folk och MMA-panik – Reproduktionen av kampsportsproblemet* 48 sidor ISBN 91-7267-362-1

Övrigt

Att skriva uppsats: Råd, anvisningar och bedömningskriterier inför uppsatsarbetet på MKV 203 och MKV 104 37 sidor ISBN 91-89078-49-7

Denna studie analyserar den diskursiva konstruktionen av kampsporten Mixed Martial Arts i den svenska mediala debatten. Studien granskar särskilt Sveriges Televisions (SVT) roll och hur SVT sprider en bild av sportgrenen som ett hot och en kampsport för individer med "socialt avvikande beteende" som inte kan ansvara för sina egna handlingar. Den diskursiva reproduktionen av "kampsportsproblemet" i debatten präglas av moralpanik och en moralisk förskjutning mellan olika kampsportsformer. Studien visar hur medierna spelar en central roll i agendasettandet av vilka samhällsproblem och socialt avvikande beteenden som får nyhetsvärde samt i att peka ut individer och grupper som samhälleliga hot.

LUNDS
UNIVERSITET

Förtjänstfulla examensarbeten i MKV

ISBN 91-7267-362-1

MEDIA AND COMMUNICATION STUDIES

LUND UNIVERSITY

P.O BOX • 117 SE-221 00 LUND SWEDEN